

Jørgen Aall

Rettsstat og menneskerettigheter 1

Generelle prinsipper
og utvalgte rettigheter

FAGBOKFORLAGET

JØRGEN AALL

RETTSSTAT OG MENNESKERETTIGHETER 1

*En innføring i vernet om individets sivile og politiske
rettigheter etter den norske forfatning og etter den europeiske
menneskerettighetskonvensjon*

FAGBOKFORLAGET

Forord

Rettsstat og menneskerettigheter 1, behandler grunnleggende krav og begrensninger i forholdet mellom myndighetene og den enkelte. Etter reform i 2014 oppstiller Grunnloven nå en moderne menneskerettighetskatalog. Grunnlovsreformen og utformingen av rettighetene hentet i stor grad inspirasjon fra Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK). Rettighetene etter Grunnloven og de etter EMK, som fra før er gjort til norsk lov, gjelder nå side om side. Samtidig som grunnlovfesting av oppdaterte menneskerettigheter styrker dem nasjonalt, er EMK fortsatt viktig både som faktor ved tolkning av grunnlovsbestemmelsene og som instrument for internasjonal kontroll av staten der den påstås å ha sviktet i sikringen av menneskerettighetene.

Boken behandler først de generelle prinsippene knyttet til gjennomføring av rettighetene. Deretter behandles sentrale sivile og politiske rettigheter, som retten til liv, friheten fra tortur og umenneskelig behandling, frihet fra vilkårlig frihetsberøvelse, beskyttelse av privatlivet, religions-, ytrings-, forsamlings- og organisasjonsfriheten, eiendomsretten og retten til en rettferdig rettergang i sivile saker.

Disse emnene er tidligere behandlet i boken *Rettsstat og menneskerettigheter* (i 5 utgaver fra 2004–2018). De videreføres og utvikles her.

Boken er søkt ajourført pr. 1. desember 2021.

Jeg takker vitenskapelig assistent Lene Nevermo Hanssen for utmerket innsats med kildesøk, korrektur og registerarbeid.

Bergen, den 20. desember 2021

Jørgen Aall

Boken *Rettsstat og menneskerettigheter 2* (2021) går i dybden på statens doble plikt – til *effektiv sikring* av den enkelte mot kriminalitet gjennom en *betryggende og rettferdig straffeforfølgning* av mistenkte.

Innholdsoversikt

Innledende del

1	Nasjonalt og internasjonalt baserte menneskerettigheter	21
---	---	----

Generell del

2	Tolkning av grunnlovs- og konvensjonsrettighetene	36
3	Plikten til å sikre menneskerettighetene	52
4	Likhetsprinsipp og diskrimineringsforbud	77
5	Rett til en effektiv prøvingsrett ved menneskerettsbrudd	99
6	Domstolskontroll med lovers konstitusjons- og konvensjonsmessighet	110
7	Inngrep krever lov	130
8	Formåls- og forholdsmessighetskontroll	163

Spesiell del

9	Retten til liv	182
10	Tortur, umenneskelig og nedverdiggende behandling	202
11	Vern om privat- og familieliv	225
12	Tanke-, samvittighets- og religionsfrihet	270
13	Ytrings- og informasjonsfrihet	286
14	Rett til forsamling, forening og politisk deltagelse	335
15	Den private eiendomsrett	351
16	Frihetsberøvelse	383
17	Rettferdig rettergang i sivile saker	417
18	Nødrett og derogasjon	454
	Domsregister	465
	Litteratur	489
	Stikkord	505

Innholdsfortegnelse

Innledende del

1	Nasjonalt og internasjonalt baserte menneskerettigheter	21
1.1	Idéhistorisk bakgrunn	21
1.2	Rettslig begrepsavklaring og bakgrunn	22
1.3	Oversikt over menneskerettighetsvernet i dag	23
1.3.1	Grunnloven	23
1.3.2	Grunnloven er høyeste rettskilde – dens betydning i praksis	24
1.3.3	Internasjonaliseringen	24
1.4	Oversikt over rettighetene i Grunnloven og EMK – første generasjon menneskerettigheter	26
1.4.1	Generelt	26
1.4.2	Liv og integritet	27
1.4.3	Fengsling og andre administrative frihetsberøvelser	27
1.4.4	Skyld og straff krever lov og dom	27
1.4.5	Eiendomsretten	28
1.4.6	Privat- og familieliv	28
1.4.7	Ytringsfriheten	29
1.5	Andre generasjon menneskerettigheter	29
1.5.1	Forsamlings- og foreningsfriheten	29
1.5.2	Indirekte og direkte deltagelse i det politiske liv	30
1.6	Ekskurs: Tredje generasjon menneskerettigheter	30
1.6.1	Generelt	30
1.6.2	Kort presentasjon	31
1.6.3	Spørsmålet om ØSK-rettighetenes «justisiabilitet» kan ikke besvares generelt	32
1.7	Diskrimineringsforbud	32
1.8	Den videre fremstilling	33

Generell del

2	Tolkning av grunnlovs- og konvensjonsrettighetene	36
2.1	Tekst og forarbeider	36
2.2	Formål	37
2.3	Konsekvens og harmoni	40
2.4	Betydningen av konvensjonsstatenes praksis ved tolkningen av EMK	43
2.5	Rettspraksis	44
2.6	EMK-inspirert tolkning av Grunnloven	46
2.7	Betydningen av en effektiv nasjonal gjennomføring	50

3	Plikten til å sikre menneskerettighetene	52
3.1	Innledning	52
3.2	Jurisdiksjonsspørsmålet – ansvaret følger statens handlinger	53
3.2.1	Utgangspunktet	53
3.2.2	Myndighetsutøvelse utenfor territoriet – ambassader o.l.	53
3.2.3	Myndighetsutøvelse utenfor territoriet – maktanvendelse ...	54
3.2.4	Positive plikter: Etterforskning og lignende	57
3.2.5	Oppsummering	58
3.2.6	Handlinger <i>på</i> territoriet, men utenfor statens jurisdiksjon ..	58
3.3	Hvem gjelder ansvaret overfor?	59
3.4	Staten hefter på objektivt grunnlag for tjenestemenns krenkende handlinger	61
3.5	Dobbel gjennomføringsforpliktelse	61
3.6	Nærmere om virkemidlene	62
3.6.1	Innledning	62
3.6.2	Forebygging av krenkelser – særlig ved lovgivning, opplæring og lignende	62
3.6.3	Fortsettelse: Effektiv håndhevelse av loven	63
3.6.4	Forebygging – forventning om reaksjon på risiko	64
3.7	Anvendelse av prinsippene på statens ansvar for private handlinger .	65
3.7.1	Innledning	65
3.7.2	Særlig om tjenestemenns private handlinger	65
3.7.3	Betydningen av straffelovgivning	66
3.7.4	Effektiv håndhevelse av straffeloven vis-à-vis private	68
3.7.5	Forebygging – forventning om reaksjon på trusler fra andre private	69
3.7.6	Avveining av private motstridende rettigheter	69
3.8	Noen særspørsmål:	70
3.8.1	Staten som myndighetsutøver og avtalepart	70
3.8.2	Delegasjon til nasjonale eller internasjonale organer	70
3.8.3	Ekstraterritoriell virkning	74
3.8.4	Rettighetshaverens avkall på rettigheter	74
3.9	Den videre fremstilling	76
4	Likhetsprinsipp og diskrimineringsforbud	77
4.1	Innledning	77
4.2	Likhet for loven	78
4.3	Diskrimineringsforbudene i GrL § 98 og EMK artikkel 14 – felles utgangspunkter	79
4.4	Bestemmelsenes saklige anvendelsesområde	82
4.5	Bestemmelsenes personelle anvendelsesområde	84
4.6	Usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling	85
4.6.1	Oversikt	85
4.6.2	Relevant forskjellsbehandling	85
4.6.3	Usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling	88

4.7	Kan samtykke til forskjellsbehandling fjerne karakteren av diskriminering?	95
4.8	Oppsummering og utvikling	96
5	Rett til en effektiv prøvingsrett ved menneskerettsbrudd	99
5.1	Innledning	99
5.2	EMK artikkel 13	100
5.3	Organkravet	101
5.4	Uavhengighetskravet	102
5.5	Organets prøvingskompetanse	102
5.6	Avgjørelseskompetansen	103
5.7	Flere nasjonale rettsmidler kan samlet sett være effektive	105
5.8	Forholdet til andre bestemmelser	106
5.9	Slutning	108
6	Domstolskontroll med lovers konstitusjons- og konvensjonsmessighet	110
6.1	Innledning	110
6.2	Domstolskontroll med om loven er forfatningsmessig	111
6.2.1	Grunnloven § 89 bygger på konstitusjonell sedvanerett	111
6.2.2	Omfanget av den konstitusjonelle prøvingsretten	113
6.2.2.1	Innledning	113
6.2.2.2	De nye grunnlovsbestemmelsene	114
6.3	EMKs status og betydning	115
6.3.1	Den formelle trinnhøyde. Forholdet til GrL. § 92	115
6.3.2	EMKs selvstendige betydning	116
6.4	Fellesnevnerne ved konstitusjons- og konvensjonsprøvingen	119
6.4.1	Betydningen av lovgivers vurdering	119
6.4.1.1	Generelt	119
6.4.1.2	Lovgivers vurdering av grunnlovmessigheten	120
6.4.1.3	Lovgivers vurdering av konvensjonsmessigheten .	121
6.4.2	Variert prøvingsintensitet	123
6.4.3	Prøvingskompetansen ligger hos de alminnelige domstoler	126
6.4.4	Forutsetninger for domstolsprøvingen	126
6.4.5	Utfallet av domstolsbehandlingen	128
7	Inngrep krever lov	130
7.1	Innledning	130
7.1.1	Forfatningens lovkrav	130
7.1.2	EMKs lovkrav	130
7.2	Kravets begrunnelse	131
7.3	Kravets adressater – særlig om nasjonale domstolars rolle	133
7.4	EMDs rolle: Særlig kvalitets-, men også subsumsjonskontroll	134
7.5	Jo større inngrep, jo strengere lovkrav?	134
7.6	Kravets innhold	138
7.6.1	Utgangspunkter: Bare formell «lov» eller også likestilt «rett»?	138
7.6.2	Tilgjengelighetskravet. Oversikt	140

7.6.3	Tilgjengelighetskravet. Tilbakevirkningsforbudene i Grl. § 97 og EMK artikkel 7	140
7.6.4	Tilgjengelighet. Er vedtagelse tilstrekkelig, eller kreves kunngjøring?	146
7.6.5	Forutberegnelighet: Krav til presis utforming av loven og forbud mot å anvende den utenfor en naturlig forståelse	148
7.6.5.1	Utgangspunkter	148
7.6.5.2	Problem: Vaghet	149
7.6.5.3	Problem: Vidtgående delegasjon og annen fragmentering	155
7.6.5.4	Problem: Utvidende tolkning og analogi	156
7.6.6	Sammenlignende oppsummering	162
8	Formåls- og forholdsmessighetskontroll	163
8.1	Innledning	163
8.2	Domstolskontroll med forvaltningen – norsk forfatningsrett	163
8.2.1	Konstitusjonell sedvanerett og Grl. §§ 89 og 95	163
8.2.2	Grunnloven bør ha en generell begrensningshjemmel	165
8.3	Forholdsmessighetskontrollen etter EMK	167
8.3.1	Innledning. Forholdet til formålskontrollen	167
8.3.2	Forholdsmessighetskrav	168
8.3.3	Fortsettelse: Statens skjønnsmargin ved inngrep i og sikring av rettigheter	172
8.4	Slutning	179
 Spesiell del		
9	Retten til liv	182
9.1	Innledning	182
9.2	Vilkårene for dødbringende maktanvendelse	184
9.2.1	Generelt	184
9.2.2	Nødverge, pågripelse og stansing av opprør	184
9.2.3	Er dødsstraff akseptert etter EMK artikkel 2?	188
9.2.4	Fortsettelse: Forbudene mot dødsstraff etter tilleggsprotokollene og Grunnloven	189
9.2.5	Fortsettelse: Utlevering til land hvor det risikeres dødsstraff	189
9.3	Menneskelivet skal beskyttes ved lov – positive plikter	190
9.3.1	Generelt	190
9.3.2	Selvvalgt livsavslutning?	196
9.3.3	Spørsmål ved livets begynnelse – berging av for tidlig fødte og abort	198
10	Tortur, umenneskelig og nedverdiggende behandling	202
10.1	Innledning og oversikt	202
10.2	Vernet er generelt	205

10.3	Kort om straffeforfølgning	207
10.4	Forholdene under frihetsberøvelse	209
10.5	Straff	212
10.5.1	Innledning	212
10.5.2	Straffemetoder	212
10.6	Utlevering og utvisning	216
10.6.1	Generelt	216
10.6.2	Utlevering	219
10.6.3	Utvisning til forfølgelsesfare	220
10.6.4	Generell sikkerhet og sosiale hensyn	222
10.7	Avslutning	223
11	Vern om privat- og familieliv	225
11.1	Innledning og oversikt	225
11.1.1	Grunnloven § 102	225
11.1.2	EMK artikkel 8	225
11.2	Privatliv – EMK artikkel 8	226
11.2.1	Anvendelsesområde og inngrep. Forholdet til andre konvensjonsbestemmelser	226
11.2.2	Fysisk integritet	230
11.2.3	Abort, reproduksjon, seksualitet og kjønnslig identitet	231
11.2.4	Bestemmelse over eget liv og dets avslutning	235
11.2.5	Rettighetshaverens tilgang til personlige opplysninger	238
11.2.6	Innsamling, lagring og bruk av personlig informasjon i strid med rettighetshaverens ønske	240
11.2.7	Opptak og spredning av personbilde	241
11.3	Familieliv	241
11.3.1	Innledning. Forholdet til andre grunnlovs- og konvensjonsbestemmelser	241
11.3.2	Begrepet familieliv	245
11.3.3	Rett til navn, særlig om familienavn	248
11.3.4	Rettigheter ved samlivsbrudd	249
11.3.5	Omsorgsovertagelse, adopsjon og andre inngrep i familielivet til barn og foreldre	251
11.3.5.1	Innledning	251
11.3.5.2	Kort om prinsippene fastslått i EMDs tidlige praksis	252
11.3.5.3	Presisering av forholdsmessighetsvurderingen i Strand Lobben – og i HR-2020-661-S	253
11.3.5.4	Forholdsmessighet og prosessuelle garantier	255
11.3.5.5	Betydningen av samtykke til inngrep	257
11.3.5.6	Oppsummering	257
11.3.6	Bortføringssaker	257
11.3.7	Respekt for familielivet kan gi utlendinger rett til opphold og adgang	258
11.4	Hjem	264

11.5 Korrespondanse	267
11.5.1 Innledning. Forholdet til «privatliv»	267
11.5.2 Avlytting og overvåkning	268
11.6 Oppsummering	269
12 Tanke-, samvittighets- og religionsfrihet	270
12.1 Innledning	270
12.2 De verneede interesser	272
12.3 Grenseområdet mellom forhold som ikke regnes som inngrep og inngrep som må begrunnes	273
12.3.1 Generelt	273
12.3.2 Inngrep som anses å falle utenfor livssynsfriheten	274
12.3.3 Aksepterte begrensninger i religionsfriheten	275
12.3.3.1 Generelt	275
12.3.3.2 Arbeidsoppgaver i strid med arbeidstakers overbevisning	277
12.3.3.3 Religiøse plagg på arbeidsplassen	278
12.4 Fortsettelse: Indoktrineringsfare i undervisningssammenheng	282
12.5 Begrensninger i retten til å gi uttrykk for livssyn	282
12.5.1 Innledning	282
12.5.2 Pluralisme og minoritetsvern	284
12.6 Avslutning	285
13 Ytrings- og informasjonsfrihet	286
13.1 Innledning	286
13.1.1 Bakgrunn og rettsgrunnlag	286
13.1.2 Begrunnelse og aktuell betydning – koplingen til demokratiet	286
13.1.3 Ytringsfriheten er (likevel) generell	288
13.1.4 Ytringsfrihetens aspekter	290
13.1.5 Faktisk ytringsfrihet – lik mulighet til å komme til orde	290
13.1.6 Fortsettelse: Positive tiltak for å sikre en reell ytringsfrihet for alle	292
13.2 Ulike former for inngrep i ytringsfriheten	294
13.2.1 Generelt	294
13.2.2 Grensetilfeller – aksepterte begrensninger	296
13.2.3 Lisenser, konsesjoner og lignende begrensninger av tekniske årsaker	299
13.3 Betingelsene for inngrep i ytringsfriheten – oversikt	300
13.4 Avveiningen mellom ytringsfrihet og andre interesser – utgangspunkter	303
13.5 Avveiningen mellom ytringsfrihet og privatliv	304
13.5.1 Vern om privatliv og ære – forholdet til artikkel 8	304
13.5.1.1 Innledning	304
13.5.1.2 Sannhetsgrunnsetningen	306
13.5.1.3 Den offentlige interesse i ytringen	308

13.5.1.4 Vern av privatlivet mot ytringen	313
13.5.1.5 Er sanksjonen forholdsmessig?	314
13.5.1.6 Oppsummering	315
13.5.2 Begrensninger som følge av uskyldspresumsjonen og rettferdig rettergang	317
13.6 Avveiningen i grensefeltet mellom private og offentlige interesser ..	318
13.6.1 «Andres rettigheter» – religiøse følelser og blasfemi	318
13.6.2 «Andres rettigheter» – frihet fra hat og rasediskriminering	319
13.6.3 «Andres rettigheter» – Journalisters kildevern (negativ ytringsfrihet)	324
13.6.4 Opphavsrett og lignende	327
13.7 Avveiningen mot offentlige interesser	327
13.7.1 Rikets sikkerhet og lignende hensyn	327
13.7.2 Moral, sedelighet og helse	328
13.7.3 Forebyggelse av uorden og kriminalitet	329
13.7.4 Domstolenes autoritet og upartiskhet	330
13.8 Informasjonsfrihet og informasjonskrav	331
13.9 Avslutning	333
14 Rett til forsamling, forening og politisk deltagelse	335
14.1 Forsamlingsfriheten	335
14.2 Organisasjons- og foreningsfriheten	339
14.3 Indirekte og direkte deltagelse i det politiske liv	345
15 Den private eiendomsrett	351
15.1 Innledning	351
15.2 Ekspropriasjon	353
15.2.1 Oversikt	353
15.2.2 Inngrep – hva regnes som «eiendom» og «avståelse»?	354
15.2.3 Betingelsene for avståelse – lov og formål	358
15.2.4 Forholdsmessighet og erstatning. Felles utgangspunkter ...	358
15.2.5 Grunnlovens erstatningsregel	359
15.2.6 Valg av beregningsmåte	360
15.2.7 Noen særspørsmål	362
15.2.8 Protokollens avståelsesregel. Forholdet til prinsipp- og kontrollregelen	363
15.2.9 Erstatningens betydning for konvensjonsmessig ekspropriasjon	363
15.2.10 Avsluttende vurdering og sammenligning	366
15.3 Innskrenkende og utvidende (analogisk) tolkning av «avgi»	367
15.3.1 Innskrenkende tolkning: skatt og tilintetgjørelse	367
15.3.2 Rådighetsbegrensninger: Analogisk anvendelse av Grunnloven § 105 og Protokollens kontrollregel	369
15.4 Fortsettelse: Vern mot tilbakevirkende lovgivning på det økonomiske området	373
15.4.1 Innledning	373

15.4.2	Eiendomsvern mot samfunnsmessige reguleringsbehov	375
15.4.3	Eiendomsvern hvor hensyn til andre private parter er involvert	379
15.4.4	Slutning	382
16	Frihetsberøvelse	383
16.1	Innledning	383
16.2	Anvendelsesområdet	383
16.2.1	Grunnlovsvernet gjelder ikke lenger bare den som «fængslig anholdes»	383
16.2.2	EMK artikkel 5 regulerer enhver frihetsberøvelse	384
16.2.2.1	Begrepet frihetsberøvelse (den objektive side)	384
16.2.2.2	Særlig om avkall på retten til frihet (den subjektive side)	388
16.3	De generelle vilkårene for frihetsberøvelse – oversikt	390
16.3.1	Lovkravet	390
16.3.1.1	Grunnlovens skjerpede lovkrav	390
16.3.1.2	Anvendelsen av lovkravet i artikkel 5	391
16.3.2	Ytterligere vilkår for frihetsberøvelse	393
16.3.2.1	Grunnloven	393
16.3.2.2	Kategoriene i EMK artikkel 5.1. er uttømmende og skal tolkes snevert	394
16.3.2.3	Vilkårene for frihetsberøvelse i artikkel 5.1. – oversikt og sideblikk	395
16.3.3	Frihetsberøvelse etter dom	396
16.3.4	Domstolsbeslutning eller lovbestemt pålegg	400
16.3.5	Frihetsberøvelse av mindreårige	402
16.3.6	Sosialrettslig frihetsberøvelse	402
16.3.7	Avvisning, utvisning og utlevering	406
16.4	Den frihetsberøvedes rettigheter	408
16.4.1	Grunnloven § 94 og EMK artikkel 5 – oversikt	408
16.4.2	Informasjon om grunnlaget for frihetsberøvelsen	408
16.4.3	Domstolskontroll med frihetsberøvelsens lovlighet	409
16.4.3.1	Presisering av anvendelsesområdet	409
16.4.3.2	Nærmere om domstolsadgangen	410
16.4.3.3	Rettergangskrav	411
16.4.3.4	Fristen	413
16.4.3.5	Prøvingens innhold	413
16.4.3.6	Avgjørelseskompetansen	414
16.4.3.7	Fornytt kontroll ved foranderlig tilstand	415
16.4.4	Kort om erstatning	416
17	Rettferdig rettergang i sivile saker	417
17.1	Innledning	417
17.2	Bestemmelsenes begrunnelse og anvendelsesområde	420
17.2.1	Innledning	420

17.2.2	Nærmere om bestemmelsenens anvendelsesområde i sivils saker.	421
17.2.2.1	Felles utgangspunkter etter Grunnloven § 95 og EMK artikkel 6	421
17.2.2.2	EMK artikkel 6 er begrenset til tvist om borgerlige rettigheter	423
17.2.3	Adgangen til domstolene	427
17.2.3.1	Organet: domstol og «tribunal»	427
17.2.3.2	Statens positive plikter og begrensingsadgang ...	428
17.2.3.3	Faktiske og økonomiske hindre	429
17.2.3.4	Rettslige begrensninger	431
17.3	Avgjørelse ved en eller flere domstoler	435
17.4	Uavhengighet og upartiskhet	437
17.4.1	Forholdet mellom uavhengighet og upartiskhet	437
17.4.2	Uavhengighetskravet	438
17.4.3	Upartiskhetskravet	440
17.5	Rettergangen skal være rettferdig	442
17.5.1	Generelt	442
17.5.2	Grunnleggende elementer av rettferdig rettergang som gjelder i alle sakstyper	442
17.5.3	Forvaltningsstraffesakene	446
17.6	Offentlighetskravet	448
17.7	Rimelig tid-kravet	450
17.7.1	Generelt	450
17.7.2	Fristens utgangspunkt og avbrytelse	450
17.7.3	Vurderingen av rimelig behandlingstid	451
17.8	Rettferdig rettergang i fremtiden	452
18	Nødrett og derogasjon	454
18.1	Innledning	454
18.2	Vilkårene for nødrett	456
18.2.1	Oversikt	456
18.2.2	Nødtilstand	456
18.2.3	Nødvendigheten av tiltakene	459
18.3	Ikke-derogable rettigheter	462
18.4	Avsluttende vurdering	462
	Domsregister	465
	Litteratur	489
	Stikkord	505

Domsregister

Register over dommer og avgjørelser fra Den europeiske menneskerettsdomstol

Series A – Judgments and decisions, European Court of Human Rights Publications (1961–1995)

RJD – Reports of Judgments and Decisions, European Court of Human Rights (fra 1996)

EHRR – European Human Rights Reports

Dommene og avgjørelsene (Admissibility decisions) finnes enklest på:
www.echr.coe.int

Søk på navn («Title») eller dato.

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
A	Frankrike	23.11.1993	A 277-B (1994)	134
A	Norge	09.04.2009		317
A	Norge	29.05.2018		100
A	Storbritannia	23.09.1998	RJD 1998 s. 2692	67, 215
A	Storbritannia	17.12.2002	(2003) 36 EHRR 51 s. 917	433
A.A.	Storbritannia	20.09.2011		258
A.A.M	Sverige	03.04.2014		221, 222
A.B. mfl.	Frankrike	12.07.2016		407
A, B og C	Irland	16.12.2010		176, 177, 199, 231
A mfl.	Storbritannia	19.02.2009		173, 407, 412 458, 459
Abdi Ibrahim	Norge	10.12.2021		254, 255
Abdulaziz	Storbritannia	28.05.1985		93
Abdulaziz, Cabales og Balkandali	Storbritannia	28.05.1985	A 94 (1985)	83, 90, 245, 263
Abdulkhakov	Russland	02.10.2018		219
Acik	Tyrkia	13.01.2009		339
ADT	Storbritannia	31.07.2000		234
Adyan mfl.	Armenia	12.01.2018		275
Aerts	Belgia	30.07.1998	RJD 1998 s. 1939	209, 403, 426, 429
Ageyevy	Russland	18.04.2013		
Agnisson (dec.)	Danmark	04.10.2001		407
Agosi	Storbritannia	24.10.1986	A 108 (1987)	372
Ahmed	Storbritannia	02.09.1998		348
Ahmed	Østerrike	17.12.1996	RJD 1996 s. 2195	221
Ahmet Arslan m.fl.	Tyrkia	23.02.2010		153, 177, 280
Ahmed mfl.	Storbritannia	09.09.1998	RJD 1998 s. 2356	298
Ahmut	Nederland	28.11.1996	RJD 1996 s. 2017	258, 263
Air Canada	Storbritannia	05.05.1995	A 316-A (1996)	372
Airey	Irland	09.10.1979	A 32 (1980)	39, 429

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Aka	Tyrkia	23.09.1998	RJD 1998-VI s. 2668	366
Akdivar mfl.	Tyrkia	16.09.1996	RJD 1996 s. 1192	264, 369
Akkus	Tyrkia	09.07.1997	RJD 1997 s. 1300	365
Akcam	Tyrkia	25.10.2011		153
A.K. og L.	Kroatia	08.01.2013		255,
Aksoy	Tyrkia	18.12.1996	RJD 1998 s. 2260	457, 459, 460
A.L.	Russland	29.10.2015		188, 190
Alajos Kiss	Ungarn	20.05.2010		347
Alatulkkila	Finland	28.06.2005		354
Al-Adsani	Storbritannia	21.11.2001	RJD 2001-XI s. 79	435
Alaverdyan (dec.)	Armenia	24.08.2010		421
Albert og Le Compte	Belgia	10.02.1983	A 58 (1983)	425, 427
Al-Dulimi	Sveits	21.06.2016		42, 433
Alekseyev	Russland	21.10.2010		338
Aliiev	Ukraina	29.04.2003		242
Alisic	Bosnia og Herzegovina mfl.	16.07.2014		372
Al-Jedda	Storbritannia	07.07.2011		73, 394
Almeida Garrett mfl.	Portugal	11.01.2000	RJD 2000-I s. 135	366
A.-M.V.	Finland	23.03.2017		226
Al-Moayad	Tyskland	20.02.2007		218
Al-Nashif	Bulgaria	20.06.2002		259, 259
Alparslan Altan	Tyrkia	16.04.2019		461
Al-Saadoon og Mufdhi	Storbritannia	02.03.2010		188, 190
Al-Skeini mfl.	Storbritannia	07.07.2011		54, 56, 73, 192
Amrollahi	Danmark	11.07.2002		262
A.N.	Litauen	31.05.2019		226
Anayo	Tyskland	21.12.2010		247
Andreas Wabl	Østerrike	21.03.2000		315
Andronicou og Constantinou	Kypros	09.10.1997	RJD 1997 s. 2059	186
Anheuser Busch Inc.	Portugal	11.01.2007		356
Animal Defenders Inter- national	Storbritannia	22.04.2013		122, 174, 292
Antwi mfl.	Norge	14.02.2012		260
Appleby mfl.	Storbritannia	06.05.2003	(2003) 37 EHRR 38 s. 783	44, 70, 293, 339
Aresti Charalambous	Kypros	19.07.2007		244
Armani Da Silva	Storbritannia	30.03.2016		186
Armoniene	Litauen	25.11.2008		315
Armstrong	Storbritannia	16.07.2002		136
Ärzte für das Leben	Østerrike	21.06.1988	A 139 (1988)	70, 293, 338, 338
Ashby Donald mfl.	Frankrike	10.01.2013		327
Ashingdane	Storbritannia	28.05.1985	A 93 (1985)	385, 403, 430, 432
Aslakhanova m.fl.	Russland	18.12.2012		192
Assenov mfl.	Bulgaria	28.10.1998	RJD 1998 s. 3264	63, 191
Associazione Politica Nazionale	Italia	31.08.2021		291
Astradsson	Island	01.12.2020		435, 436
Athanassoglou mfl.	Sveits	06.04.2000	RJD 2000-IV s. 172	425
Austin mfl.	Storbritannia	15.03.2012		387, 387, 394
Autronic AG	Sveits	22.05.1990	A 178 (1990)	60
Avilkina mfl.	Russland	06.06.2013		240
Avotins	Latvia	23.05.2016		71

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Axel Springer	Tyskland	07.02.2012		227, 305, 305, 308, 313, 314, 316
Aydin	Tyrkia	25.09.1997	RJD 1997 s. 1866	102, 203
Aytekin	Tyrkia	23.09.1998	RJD 1998 s. 2807	187
Ayubov	Russland	12.02.2009		369
Azemi	Serbia	05.11.2014		57
B	Frankrike	25.03.1992	A 232-C (1992)	138, 234
Babar Ahmad	Storbritannia	10.04.2012		261
B og L	Storbritannia	13.09.2005		242
B og P	Storbritannia	24.04.2001	RJD 2001-III	449
Bader og Kanbor	Sverige	08.11.2005		190
Baczkowski mfl.	Polen	03.05.2007		81
Baghli	Frankrike	30.11.1999	RJD 1999-VIII s. 169	262
Baginski	Polen	11.10.2005		243
Baisuev og Anzorov	Georgia	19.12.2012		387
Baka	Ungarn	23.06.2016		297, 304, 424
Bankovic mfl.	Belgia	12.12.2001		37, 55, 56
Barbulescu	Romania	05.09.2017		268
Barfod	Danmark	22.02.1989	A 149 (1989)	310
Bas	Turkey	03.03.2020		460, 464
Bassani	Italia	11.12.2003		386
Bataliny	Russland	23.07.2015		210
Bayatyan	Armenia	07.07.2011		37, 274
Bayev	Russland	20.06.2017		319
Bayev mfl.	Russland	20.06.2017		343
Beck	Norge	26.06.2001		107
Becker	Norge	05.10.2017		326
Bedat	Sveits	29.03.2016		318, 328, 331
Beghal	Storbritannia	28.05.2019		230
Behrami og Behrami (dec.)	Frankrike	31.05.2007		72, 72
Belane Nagy	Ungarn	13.12.2016		355, 378
Belcacemi og Oussar	Belgia	11.07.2017		284
Belgisk politiforbund	Belgia	27.10.1975	A 19 (1975) s. 214	340
Bellet	Frankrike	04.12.1995	A 333-B (1996)	428
Bendenoun	Frankrike	24.02.1994	A 284 (1994)	38
Berestov	Russland	18.05.2019		443, 444
Bergens Tidende mfl.	Norge	02.05.2000	RJD 2000-IV s. 371	307, 313, 316
Bergmann	Tyskland	07.01.2016		405
Berlinski	Polen	20.06.2002		256
Berrehab	Nederland	21.06.1988	A 138 (1988)	260, 263
Beyeler	Italia	05.01.2000	RJD 2000-I s. 57	358
Biblical Centre of the Chuvash Republic	Russland	12.06.2014		270
Big Brother Watch	Storbritannia	25.05.2021		135
Bilgin	Tyrkia	16.11.2000	(2003) 36 EHRR 50 s. 879	208
Bistrovic	Kroatia	31.05.2007		373
Bladet Tromsø og Stensaas	Norge	29.05.1999	RJD 1999-III s. 289	311
Blagojevic (Dec.)	Nederland	09.06.2009		73
Blokhin	Russland	23.03.2016		212, 402
Bodén	Sverige	27.10.1987	A 125-B (1988)	425
Bollan (Dec.)	Storbritannia	04.05.2000		385
Borgers	Belgia	30.10.1991	A 214-B (1992)	45

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Boso	Italia	05.09.2002		200
Bosphorus Airways	Irland	30.06.2005		72
Botta	Italia	24.02.1998	RJD 1998 s. 412	228
Bouamar	Belgia		A 121 (1988)	402
Bouchelkia	Frankrike	29.01.1997	RJD 1997 s. 47	262
Boujlifa	Frankrike	21.10.1997	RJD 1997 s. 2250	262
Boulois	Luxemburg	03.04.2012		422
Bouyid	Belgia	28.09.2015		204, 223
Bowman	Storbritannia	19.02.1998	RJD 1998 s. 175	292
Boyle	Storbritannia	28.02.1994	A 282-B (1994)	248
Boyle og Rice	Storbritannia	27.04.1988	A 131 (1988)	100, 100
Bozano	Frankrike	18.12.1986	A 111 (1987)	384, 406
Broniowski	Polen	22.06.2004		365, 372
Brosset-Triboulet	Frankrike	29.03.2010		356
Brozicek	Italia	19.12.1989	A 167 (1989)	409
Brumarescu	Romania	28.10.1999	RJD 1999-VII s. 201	432
Bubbins	Storbritannia	17.03.2005	RJD 2005-II	191
Buckley	Storbritannia	25.09.1996	RJD 1996 s. 1271	266
Budayeva mfl.	Russland	20.03.2008		64, 178, 196, 353
Bukta mfl.	Ungarn	17.07.2007		336
Burden	Storbritannia	29.04.2008		87
Burdov (no 2)	Russland	15.01.2009		446
Burghartz	Sveits	22.02.1994	A 280-B (1994)	248
Buscarini mfl.	San Marino	18.02.1999	RJD 1999-I s. 605	283
C	Belgia	07.08.1996	RJD 1996 s. 915	262
Calvelli og Ciglio	Italia	17.01.2002	RJD 2002-I s. 25	67, 195
Campbell og Cosans	Storbritannia	25.02.1982	A 48 (1982)	216
Campbell og Fell	Storbritannia	28.06.1984	A 80 (1984)	438
Cantoni	Frankrike	15.11.1996	RJD 1996 s. 1614	154
Carbonara og Ventura	Italia	30.05.2000	RJD 2000-VI s. 91	363
Carson	Storbritannia	16.03.2010		95
Casado Coca	Spania	24.02.1994	A 285-A (1994)	331
Castells	Spania	23.04.1992	A 236 (1992)	287, 309
Catan mfl.	Moldova og Russland	19.10.2012		57
Cazenave de la Roche	Frankrike	09.06.1998	RJD 1998-III s. 1314	424
Cengiz	Tyrkia	01.12.2015		296
Centre for Legal Resources on Behalf of Valentin Campeanu	Romania	17.07.2014		101, 193
Centrum för Rättvisa	Sverige	25.05.2021		135
Cestaro	Italia	07.04.2015		203
Ceylan	Tyrkia	08.07.1999	RJD 1999-IV	315
CG	Bulgaria	24.04.2008		259, 425
Chahal	Storbritannia	15.11.1996	RJD 1996 s. 1831	101, 103, 136, 169, 218, 221, 407
Chabauty	Frankrike	04.10.2012		379
Chapman	Storbritannia	18.01.2001	RJD 2001-I s. 41	266
Chappell	Storbritannia	30.03.1989	A 152-A (1989)	265
Chassagnou mfl.	Frankrike	29.04.1999	RJD 1999-III s. 21	340, 379
Chaudet	Frankrike	29.10.2009		436
Chauvy	Frankrike	29.06.2004	RJD 2004-VI	305
Chember	Russland	03.07.2008		215
Chengelyan mfl.	Bulgaria	23.02.2019		446

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Chernega mfl.	Ukraina	18.06.2019		339
Chevol	Frankrike	13.02.2003		422
Chiragov mfl.	Armenia	16.06.2015		57
Christian Democratic People's Party	Moldova	14.02.2006		339
Church of Scientology Moscow	Russland	05.04.2007		342
Cindric og Beslic	Kroatia	06.09.2016		372
Cirino og Renne	Italia	26.10.2017		203
Cisse	Frankrike	09.04.2002		337
Ciubotaru	Moldova	27.04.2010		227
Clavien	Sveits	12.09.2017		432
Clooth	Belgia	12.12.1991	A 225 (1992)	392
Coëme mfl.	Belgia	22.06.2000		156
Colas Est SA	Frankrike	16.04.2002		60, 267
Colombani mfl.	Frankrike	25.06.2002	RJD 2002-V	312
Colozza	Italia	12.02.1985	A 89 (1985)	444
Conka	Belgia	05.02.2002	RJD 2002-I s. 93	104, 108, 406, 410
Constancia (dec.)	Nederland	03.03.2015		403
Copland	Storbritannia	03.04.2007		268
Carson	Storbritannia	16.03.2010		95
Cossey	Storbritannia	27.09.1990	A 184 (1990)	138, 234, 242
Costa og Pavan	Italia	20.08.2012		201
Costello-Roberts	Storbritannia	25.03.1993	A 247-C (1993)	215, 228
C.R.	Storbritannia	22.11.1995	A 335-C (1996)	154
Creanga	Romania	23.02.2012		392
Cruz Varas mfl.	Sverige	20.03.1991	A 201 (1991)	220, 262
Cudak	Litauen	23.03.2010		424
Cumpana og Mazare	Romania	17.12.2004	RJD 2004-XI	315
D	Storbritannia	02.05.1997	RJD 1997 s. 777	222
Dahlab (dec.)	Sveits	15.02.2001	RJD 2001-V	280
Dallas	Storbritannia	11.02.2016		155
Darby	Sverige	23.10.1990	A 187 (1991)	285, 368
Dareskizb Ltd.	Armenia	21.09.2021		459
De Haes og Gijssels	Belgia	24.02.1997	RJD 1997 s. 198	310
Del Rio Prada	Spania	21.10.2013		144, 392
Delfi AS	Estland	10.10.2013		289
Del Sol	Frankrike	26.02.2002	RJD 2002-II / (2002) 35 EHRR 38 s. 1281	429
Demir og Baykara	Tyrkia	12.11.2008		45, 340
De Moor	Belgia	23.06.1994	A 292-A (1995)	71
Denis og Irvine	Belgia	01.06.2021		402
Denisov	Ukraina	19.09.2018		227
Depalle	Frankrike	29.03.2010		356
De Souza Ribeiro	Frankrike	13.12.2017		104, 105
De Tommaso	Italia	23.02.2017		101, 150, 153
Deumeland	Tyskland	29.05.1986	A 100 (1986)	426
Deweer	Belgia	27.02.1980	A 35 (1980)	428
De Wilde, Ooms og Versyp	Belgia	18.06.1971	A 12 (1971)	136, 388, 405
D H mfl.	Tsjekkia	13.11.2007		81, 89
Dickson	Storbritannia	04.12.2007		243
Dilipak og Karakaya	Tyrkia	04.03.2014		443, 444
Dink	Tyrkia	14.09.2010		292

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Djidrovski	Makedonia	24.02.2005		355
D N	Sveits	29.03.2001	RJD 2001-III s. 1	411
D P og J C	Storbritannia	10.10.2002	(2003) 36 EHRR 14 s. 183	69
Drelingas	Litauen	12.03.2019		158
Drieman mfl. (Dec.)	Norge	04.05.2000		335
Droz og Janousek	Frankrike og Spania	26.06.1992	A 240 (1992)	397
Dudgeon	Storbritannia	22.10.1981	A 45 (1982)	135, 136, 178, 233, 233
Dvoracek	Tsjekkia	06.11.2014		210
E	Norge	29.08.1990	A 181-A (1990)	398, 401, 413, 414
E mfl.	Storbritannia	26.11.2002	(2003) 36 EHRR 31 s. 519	69, 206
EB	Frankrike	22.01.2008		40, 83, 92, 97
Ebrahimian	Frankrike	26.11.2015		279, 284
Edificaciones March Gallego S. A.	Spania	19.02.1998	RJD 1998 s. 279	431
Editions Périscope	Frankrike	26.03.1992	A 234-B (1992)	425
Editorial Board	Ukraina	05.05.2011		289
Edwards	Storbritannia	16.12.1992	A 247-B (1993)	101, 193
Efstratiou	Hellas	18.12.1996	RJD 1996 s. 2347	282
Egmez	Kypros	21.12.2000	RJD 2000-XI	102
Einarsson	Island	07.11.2017		289, 306
E K	Tyrkia	07.02.2002	(2002) 35 EHRR 41 s. 1344	160
Ekeberg mfl.	Norge	31.07.2007		441
El Majjaoui mfl.	Nederland	20.12.2007		275
El-Masri	Makedonia	13.12.2012		53, 106, 206, 207, 219, 384
Elsholz	Tyskland	13.07.2000	RJD 2000-VIII s. 345	250, 255
Emine Arac mfl.	Tyrkia	23.09.2008		424
Emonet mfl.	Sveits	13.12.2007		247
Enea	Italia	17.09.2009		422, 426
Engel	Nederland	08.06.1976		425
Engel mfl.	Nederland	08.06.1976	A 22 (1977)	38, 45, 385, 386, 397, 400, 413
Enhorn	Sverige	25.01.2005	RJD 2005-1	404
Enukidze og Girgvliani	Georgia	26.04.2011		63
Eon	Frankrike	14.03.2013		288, 315
ER mfl.	Tyrkia	31.07.2012		187
Ergi	Tyrkia	28.07.1998	RJD 1998 s. 1751	184
Eriksen	Norge	27.05.1997	RJD 1997 s. 839	398, 401
Erkalo	Nederland	02.09.1998	RJD 1998 s. 2464	399
Ernst August Von Hannover	Tyskland	19.02.2015		227
Eskelinen mfl.	Finland	19.04.2007		424
Essaadi	Frankrike	26.02.2002		429
Estemirova	Russland	31.08.2021		193
Etxeberrria mfl.	Spania	30.06.2010		343
Evans	Storbritannia	10.04.2007		199
Eweida mfl.	Storbritannia	15.01.2013		95, 273, 276, 277, 278, 279
Ezelin	Frankrike	26.04.1991	A 202 (1991)	336
F	Sveits	18.12.1987	A 128 (1988)	244

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Faber	Ungarn	24.10.2012		338
Fadeyeva	Russland	09.06.2005		265
Farmakopoulos	Belgia	27.03.1992	A 235-A (1993)	411
Fayed	Storbritannia	21.09.1994	A 294-B (1995)	433
Fazi Ali	Storbritannia	20.10.2015		427
Federici	Italia	09.10.2003		380
Fedorov og Fedorova	Russland	13.10.2005		386
Feldbrügge	Nederland	29.05.1986	A 99 (1986)	426
Ferrazzini	Italia	12.07.2001	(2002) 34 EHRR 45 s. 1068	36, 424, 425
F.G.	Sverige	23.03.2016		190
Findlay	Storbritannia	25.02.1997	RJD 1997-1	438
Finogenov mfl.	Russland	20.12.2011		185
FNASS	Frankrike	18.01.2018		228
Foka	Tyrkia	24.06.2008		386
Folgerø mfl.	Norge	29.06.2007		282
Fox, Campbell og Hartley	Storbritannia	30.08.1990	A 182 (1990)	413
Frasik	Polen	05.01.2010		242
Freedom and Democratic Party (Özdep)	Tyrkia	08.12.1999	RJD 1999-VIII s. 293	343
Fredin	Sverige	18.02.1991	A 192 (1991)	378
Fretté	Frankrike	26.02.2002	RJD 2000-I	39, 92, 97, 247
Frodl	Østerrike	08.04.2010		347
Frumkin	Russland	05.01.2016		338
Fuchs	Polen	11.02.2003		330
Fuentes Bobo	Spania	29.02.2000		299
G (dec.)	Frankrike	27.09.1995		159
Gäfgen	Tyskland	01.06.2010		68, 207
Gahramanli mfl.	Aserbajdsjan	08.10.2015		346
Gakayeva mfl.	Russland	10.10.2013		209
Gallardo Sanchez	Italia	24.02.2015		408
Garaudy	Frankrike	24.06.2003		320
Garcia Alva	Tyskland	13.02.2001	(2003) 37 EHRR 12 s. 335	412
Gardel	Frankrike	17.12.2009		240
Gaskin	Storbritannia	07.07.1989	A 160 (1989)	46, 239
Gas og Dubois	Frankrike	31.08.2010		87, 92
Georgia	Russland II	21.01.2021		56, 455
Geouffre de la Pradelle	Frankrike	16.12.1992	A 253-B (1993)	432
Gerasimov mfl.	Russland	01.07.2014		446
G.I.E.M. Srl. m.fl.	Italia	28.06.2018		373
Gillan og Quinton	Storbritannia	12.01.2010		230, 386
Gillberg	Sverige	03.04.2012		229
Gillow	Storbritannia	24.11.1986	A 109 (1986)	175, 264
Girleanu	Romania	26.05.2018		327
Giuliani	Italia	24.03.2011		186
Glaser	Tyskland	28.08.1986	A 104 (1986)	298
Glaser	Storbritannia	19.09.2000		250
Gnahoré	Frankrike	19.09.2000	RJD 2000-IX s. 441	429
Golder	Storbritannia	21.02.1975	A 18 (1975)	101, 126, 429
Gongadze	Ukraina	08.11.2005		208
Goodwin	Storbritannia	27.03.1996	RJD 1996 s. 483	324
Goodwin	Storbritannia	11.07.2002		234, 234, 242
Goodwin	Storbritannia	11.07.2002		39
Gorovenky og Bugara	Ukraina	12.01.2012		65

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Gozelik mfl.	Polen	17.02.2004		159
Gratzinger og Gratzingerova	Tsjekia	10.07.2002	RJD 2002-VII	355
Greens og M.T.	Storbritannia	23.11.2010		347, 350
Grifhorst	Frankrike	26.02.2009		372
Grimmark	Sverige	11.02.2020		277, 278
Groppera Radio AG mfl.	Sveits	28.03.1990	A 173 (1990)	299
Gross	Sveits	14.05.2013		237
Guerra mfl.	Italia	19.02.1998	RJD 1998 s. 210	238, 333
Guillot	Frankrike	24.10.1996	RJD 1996 s. 1593	249
Guja	Moldova	12.02.2008		298
Gun mfl.	Tyrkia	18.06.2013		337
Gurguchiani	Spania	15.12.2009		143
Gustafson, Rolf	Sverige	01.07.1997	RJD 1997 s. 1149	421
Gustafsson	Sverige	30.07.1998	RJD 1998 s. 2084	344
Guzzardi	Italia	06.11.1980	A 39 (1981)	385, 386
Gül	Sveits	19.02.1996	RJD 1996 s. 159	246, 263
Gül	Tyrkia	14.12.2000	14.12.2000	186
Gülec	Tyrkia	27.07.1998	RJD 1998 s. 1698	187
Güler og Ugur	Tyrkia	02.12.2014		283
Güzelyurtlu mfl.	Kypros og Tyrkia	29.01.2019		57
Göktan	Frankrike	02.07.2002	(2003) 37 EHRR 11 s. 320	41
Haas	Sveits	20.01.2011		236
Hadjianastassiou	Hellas	16.12.1992	A 252 (1993)	327
Hadzhieva	Bulgaria	01.02.2018		230
Halford	Storbritannia	25.06.1997		268
Hämäläinen	Finland	16.07.2014		234
Hanan	Tyskland	16.02.2021		58, 192
Handyside	Storbritannia	07.12.1976	A 24 (1976)	126, 170, 177, 303, 328, 363, 369, 371, 372
Hansen	Norge	29.05.2018		445
Harabin (dec.)	Slovakia	29.06.2004		298
Harachiev og Tolumov	Bulgaria	08.07.2014		106
Hasan og Chaush	Bulgaria	26.10.2000	RJD 2000-XI s. 157	283
Hashman og Harrup	Storbritannia	25.11.1999		153
Hassan	Storbritannia	16.09.2014		43, 455
Hatton mfl.	Storbritannia	08.07.2003		178, 179, 265
Hauschildt	Danmark	24.05.1989	A 154 (1989)	437
Henaf	Frankrike	27.11.2003		209
Herczegfalvy	Østerrike	24.09.1992	A 244 (1993)	209, 210, 230, 415
Hermi	Italia	18.10.2006		74
Herri Batasuna	Spania	30.06.2009		343
Hertel	Sveits	25.08.1998	RJD 1998 s. 2298	289
Hirsi Jamaa mfl.	Italia	23.02.2012		39, 53, 104, 216
Hirst	Storbritannia	06.10.2005		347, 350
H.L.	Storbritannia	05.10.2004		389
H L R	Frankrike	29.04.1997	RJD 1997 s. 745	222
H M	Sveits	26.02.2002	RJD 2002-II	390
Hode og Abdi	Storbritannia	06.11.2012		93
Hoffman	Østerrike	23.06.1993	A 255-C (1993)	90, 250
Hokkanen	Finland	23.09.1994	A 299-A (1995)	250

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Holy Monasteries	Hellas	09.12.1994	A 301-A (1995)	364
Hood	Storbritannia	18.02.1999		416
Hristozov m.fl.	Bulgaria	13.11.2012		177, 193
Hussain	Storbritannia	21.02.1996	RJD 1996 s. 252	412, 414
Hutchinson	Storbritannia	17.01.2017		214, 214
Huvig	Frankrike	24.04.1990	A 176-B (1990)	156
I.A.	Tyrkia	13.09.2005		319
Iatridis	Hellas	25.03.1999	RJD 1999-II s. 75	358
Ibragimov	Russland	29.05.2008		384
I.D.	Norge	04.04.2017		104
Idalov	Russland	22.05.2012		170, 412, 444
I.I.	Bulgaria	09.05.2005		204
Ilascu	Moldo- via/Russland	08.07.2004	RJD 2004-VII	57
Iletmis	Tyrkia	06.12.2005		229
Ilijkov	Bulgaria	27.06.2001		413
Ilhan	Tyrkia	27.06.2000	RJD 2000-VII s. 267	182, 191
Ilseher	Tyskland	02.02.2017		403
Imakayeva	Russland	09.11.2006		187
Immobiliare Saffi	Italia	28.07.1999	RJD 1999-V s. 73	380
Incal	Tyrkia	09.06.1998	RJD 1998 s. 1547	328
Informationsverein Lentia mfl.	Østerrike	24.11.1993	A 276 (1994)	300
Iovchev	Bulgaria	02.02.2006		106
Iribarne Pérez	Frankrike	24.10.1995	A 325-C (1996)	411
Irland	Storbritannia	18.01.1978		63, 203, 207, 457, 460
Isayeva	Russland	24.02.2005		184
Ismayilov	Russland	06.11.2006		372
Ismoilov	Russland	24.04.2008		218
Issa	Tyrkia	16.11.2004		56
Ivanov	Russland	20.02.2007		321
Ivan Vasilev	Bulgaria	12.04.2007		426
Iwanczuk	Polen	15.11.2001		204, 224
Izzettin Dogan mfl.	Tyrkia	26.04.2016		285
Jabari	Tyrkia	11.07.2000	RJD 2000-VIII s. 149	220
Jacobsson, Allan	Sverige	25.10.1989	A 163 (1990)	372
Jahn	Tyskland	30.06.2005		365
Jakobski	Polen	07.12.2010		274
Jakupovic	Østerrike	06.02.2003		262
Jaloud	Nederland	20.11.2014		56
James mfl.	Storbritannia	21.02.1986	A 98 (1986)	136, 358, 364
Jamil	Frankrike	08.06.1995	A 317-B (1996)	142
Jankovskis	Litauen	17.01.2017		331
Janowski	Polen	21.01.1999	RJD 1999-I s. 187	329
Jasinski	Polen	21.01.2003		193
J.A. Pye	Storbritannia	15.11.2005		364
Jedamski og Jedamska	Polen	26.07.2005		430
Jehovas Vitner	Georgia	03.07.2007		273
Jehovas Witnesses of Moscow mfl.	Russland	10.06.2010		270
Jelic	Kroatia	12.06.2014		192
Jendrowiak	Tyskland	14.04.2011		398
Jeronovics	Latvia	05.07.2016		206

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Jersild	Danmark	23.09.1994	A 298 (1995)	294, 321, 323
Jerusalem	Østerrike	27.02.2001	RJD 2001-II s. 69	287
Jeunesse	Nederland	03.10.2014		93, 173, 259
J.K. mfl.	Sverige	23.08.2016		220, 221, 222
Johansen	Norge	07.08.1996	RJD 1996 s. 979	251, 253, 400
Johnson	Storbritannia	24.10.1997	RJD 1997 s. 2391	403
Johnston mfl.	Irland	18.12.1986	A 112 (1987)	36, 40, 243, 246
Jones mfl.	Storbritannia	14.01.2014		435
Jordan (Hugh)	Storbritannia	04.05.2001		191
Jorgic	Tyskland	12.07.2007		139, 158, 435
Junta Rectora	Spania	21.04.2015		341, 342
Jussila	Finland	23.11.2006		447
Jäggi	Sveits	13.07.2006		239
Kafkaris	Kypros	12.02.2008		143, 149, 153, 213
Kalac	Tyrkia	01.07.1997	RJD 1997-IV s. 1199	277
Kalda	Estland	19.01.2016		331
Kaplan	Norge	27.07.2014		259
Karahmed	Bulgaria	24.02.2015		273
Karacsony	Ungarn	17.05.2016		287
Karadzic	Kroatia	15.12.2005		55, 251
Karrer	Romania	21.12.2012		258
Kart	Tyrkia	03.12.2009		434
Kasparov mfl.	Russland	03.10.2013		337
Katkaridis mfl.	Hellas	15.11.1996	RJD 1996 s. 1673	365
Kasymakhunov og Saybatalov	Russland	14.03.2013		320
Kautzor	Tyskland	22.03.2012		247
Kechko	Ukraina	08.11.2005		378
Keegan	Irland	26.05.1990	A 290 (1994)	255,
Keenan	Storbritannia	03.04.2001	RJD 2001-III s. 93	104, 180, 194
Kelly mfl.	Storbritannia	04.05.2001		187
Keus	Nederland	25.10.1990	A 185-C (1991)	410, 426
K.-F.	Tyskland	27.11.1997		134, 393
Khadija Ismaylova	Aserbajdsjan	10.01.2019		68
Khamtokhu og Aksenchik	Russland	24.01.2017		91, 94, 399
Khan	Frankrike	28.02.2019		219
Kharin	Russland	03.02.2011		405
Kharlamov	Russland	08.10.2015		298
Khayauri mfl.	Russland	19.10.2021		186, 192
Khlaifia mfl.	Italia	15.12.2016		104, 409, 406
Khokhlich	Ukraina	29.04.2003		212
Khoroshenko	Russland	30.06.2015		243
Khuzhin mfl.	Russland	23.10.2008		241
K.-H. W.	Tyskland	22.03.2001	RJD 2001-II s. 495	157
Kjartan Ásmundsson	Island	12.10.2004		378
Klass mfl.	Tyskland	06.09.1978	A 28 (1979)	100, 267, 455
Kniat	Polen	26.07.2005		430
Knox	Italia	24.01.2019		206
Koch	Tyskland	19.07.2012		238
Kocherov og Sergejeva	Russland	29.03.2016		256
Koendjibiharie	Nederland	25.10.1990	A 185-A (1991)	411
Kokkinakis	Hellas	25.05.1993	A 260-A (1993)	154, 272, 272

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Kolompar	Belgia	24.09.1992	A 235-C (1993)	407
Kononov	Larvia	17.05.2010		139, 147
Konstantin Markin	Russland	22.03.2012		87, 88, 91, 95, 173
Kormos	Slovakia	08.11.2011		410
Kosiek	Tyskland	28.08.1986	A 105 (1986)	298
Kosteski	Makedonia	13.04.2006		
Korbely	Ungarn	19.09.2008		139, 147, 158
Kotilainen mfl.	Finland	17.09.2020		195
Kristiansen	Norge	17.12.2016		440
Kristiansen og Tyvik	Norge	02.05.2013		425, 432
Kroon	Nederland	27.10.1994	A 297-C	246
Krupko	Russland	26.06.2014		273
Kruslin	Frankrike	24.04.1990	A 176-A (1990)	156
K og T	Finland	12.07.2001		249, 253,
Kudla	Polen	26.10.2000	RJD 2000-XI s. 197	37, 100, 107, 107
Kudrevicius mfl.	Litauen	15.10.2015		336, 338
Kula	Tyrkia	19.06.2018		298
Kuric mfl.	Slovenia	12.03.2014		227
Kursun	Tyrkia	30.10.2018		432
Kurt	Tyrkia	25.05.1998	RJD 1998 s. 1152	208
Kurtulmus (dec.)	Tyrkia	24.01.2006		280
Kutzner	Tyskland	26.02.2002	RJD 2002-I s. 207	251
Kuznetsov	Ukraina	29.04.2003		148
Kyprianou	Kypros	15.12.2005		330
Kypros	Tyrkia	10.05.2001	RJD 2001-IV s. 1	54, 207, 266
Kyrtatos	Hellas	22.05.2003		266
König	Tyskland	28.06.1978	A 27 (1978)	425
Köse (dec.)	Tyrkia	24.01.2006		280
Labita	Italia	06.04.2000	RJD 2000-IV s. 99	204
Lacatus	Sveits	19.01.2021		214, 396
Lagrange	Frankrike	10.10.2000		428
Lambert	Frankrike	24.08.1998	RJD 1998-V	133
Lambert mfl.	Frankrike	05.06.2015		197
Larissis	Hellas	24.02.1998	RJD 1998-1	284
Laskey, Jaggard og Brown	Storbritannia	19.02.1997	RJD 1997 s. 120	75, 229, 234
Lautsi mfl.	Italia	18.03.2011		177, 280
Lawless	Irland	01.07.1961	A 3 (1961)	400, 458, 460, 463
Lawyer Partners	Slovakia	16.06.2009		429
L C B	Storbritannia	09.06.1998	RJD 1998 s. 1390	183
Leander	Sverige	27.03.1987	A 116 (1987)	102, 103, 105, 240, 298, 333
Le Compte, Van Leuven og De Meyere	Belgia	23.06.1981	A 43 (1981)	, 425
Leirvåg mfl.	Norge	03.11.2004		282
Lenz	Tyskland	27.09.2001		435
Leroy	Frankrike	02.10.2008		323
Leutscher	Nederland	23.06.1996	RJD 1996 s. 427	422
Leyla Sahin	Tyrkia	10.11.2005		177, 280
Lietzow	Tyskland	13.02.2001	RJD 2001-I s. 353	412
Liivik	Estland	25.06.2009		153, 157
Lillo Stenberg og Sæther	Norge	16.01.2014		174, 174, 227, 314

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Lindheim	Norge	12.06.2012		118, 381
Lindon mfl.	Frankrike	22.10.2007		307
Lingens	Østerrike	08.07.1986	A 103 (1986)	136, 305, 309, 310
Lithgow mfl.	Storbritannia	08.07.1986	A 102 (1987)	357, 364
Loizidou	Tyrkia	18.12.1996	RJD 1996 s. 2216	54, 266
Lombardo, Francesco	Italia	26.11.1992	A 249-B (1993)	424, 424
Lopes de Sousa Fernandes	Portugal	19.12.2017		67, 194, 195
Lopez Ostra	Spania	09.12.1994	A 303-C (1995)	265
Lopez Ribalda	Spania	17.10.2019		268
Lorsé	Nederland	04.02.2003	(2003) 37 EHRR 4 s. 139	243
Louled Massoud	Malta	27.07.2010		407
Lozovyie	Russland	24.04.2018		245
Lukanov	Bulgaria	20.03.1997	RJD 1997 s. 529	134, 153, 157, 391
Lunde	Norge	13.02.2000		307, 316
Lupsa	Romania	08.06.2006		425
Lustig-Prean og Beckett	Storbritannia	27.09.1999		233
Lyanova og Aliyeva	Russland	02.10.2008		108
M	Tyskland	17.12.2009		143
M.A.	Danmark	09.07.2021		174, 259
M.A.	Litauen	11.12.2018		217
Maaouia	Frankrike	05.10.2000	RJD 2000-X s. 301	41, 425, 425
Magyar Helsinki	Ungarn	08.11.2016		333, 333
Magyar Jeti Zrt	Ungarn	04.12.2018		306
Magyar Kereszteny	Ungarn	08.04.2014		270
Magyar Ketrarku	Ungarn	20.01.2020		159
Maillard	Frankrike	09.06.1998	RJD 1998-III s. 1292	423
Makaratzis	Hellas	20.12.2004	RJD 2004-XI	183
Maktouf og Damjanovic	Bosnia og Herzegovina	18.07.2013		141
Malone	Storbritannia	02.08.1984	A 82 (1984)	130, 136
Manole mfl.	Moldova	17.09.2009		299
Manzanas Martin	Spania	03.04.2012		173
Marckx	Belgia	13.06.1979	A 31 (1979)	82, 246, 371
Markovic	Italia	14.12.2006		423
Markt intern Verlag GmbH og Klaus Beermann	Tyskland	20.11.1989	A 165 (1989)	289
Maslov	Østerrike	23.06.2008		261
Mastromatteo	Italia	24.10.2002	RJD 2002-VIII	194
Matelly	Frankrike	02.10.2014		342
Mathieu-Mohin og Clerfayt	Belgia	02.03.1987	A 113 (1987)	113, 346, 349
Matheron	Frankrike	29.03.2005		133
Matiosaitis mfl.	Litauen	07.07.2015		214
Matthews	Storbritannia	18.02.1999	RJD 1999-I s. 251	71, 350
Mauer	Østerrike	18.02.1997	RJD 1997 s. 76	448
M.C.	Bulgaria	04.12.2003		206, 230
McCann mfl.	Storbritannia	27.09.1995	A 324 (1996)	171, 184, 186, 264
McCaughy mfl.	Storbritannia	16.07.2013		192
McFarlane	Irland	10.09.2010		107
McGinley og Egan	Storbritannia	09.06.1998	RJD 1998 s. 1334	238
McGlinchey	Storbritannia	29.04.2003		212

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
McGlynn	Storbritannia	03.05.2012		441
McLean og Cole	Storbritannia	11.06.2013		350
McMichael	Storbritannia	24.02.1995	A 307-B (1995)	255
McVicar	Storbritannia	07.05.2002		294
Medvedyev mfl.	Frankrike	29.03.2010		53, 391
Mehemi	Frankrike	26.09.1997	RJD 1997 s. 1959	262
Mehmet Sentürk	Tyrkia	09.04.2013		193, 195
Mellacher mfl.	Østerrike	19.12.1989	A 169 (1989)	380
Menneson	Frankrike	26.06.2014		232
Mentes mfl.	Tyrkia	28.11.1997	RJD 1997 s. 2689	264
Mentese	Tyrkia	18.01.2005		191
Metropolitan Church of Bessarabia	Moldova	13.12.2001		270
M G	Storbritannia	24.09.2002	(2003) 36 EHRR 3 s. 22	239
Mikayil Mammadov	Azerbajan	17.12.2009		194
Mikhailova	Russland	19.11.2015		447
Milhailovs	Latvia	22.01.2013		410
M mfl.	Bulgaria	26.07.2011		104
Mocanu mfl.	Romania	13.11.2012		192
Modinos	Kypros	22.04.1993	A 259 (1993)	233
Moiseyev	Russland	09.10.2008		242
Moldovan	Romania	12.07.2005		204, 206
Momcilovic	Kroatia	23.03.2015		431
Moohan og Gillon	Storbritannia	13.06.2017		41, 349
Moon	Frankrike	09.07.2009		372
Mooren	Tyskland	09.07.2009		392
Morice	Frankrike	23.04.2015		330
Mosley	Storbritannia	10.05.2011		296
Mouisel	Frankrike	14.11.2002		208
Moustaquim	Frankrike	18.02.1991	A 193 (1991)	261
Mouvement Raëlien Suisse	Sveits	13.07.2012		288
M.S.	Kroatia	19.02.2015		209, 224
M S	Sverige	17.08.1997	RJD 1997 s. 1437	240
M.S.S.	Belgia og Hellas	21.02.2011		205, 217, 218
Mugemangango	Belgia	10.07.2020		113, 349, 426
Mukhitdinov	Russland	21.05.2015		209, 219
Muminov	Russland	04.11.2010		108
Murphy	Irland	10.07.2003		289, 292, 327
Murray	Nederland	26.04.2016		214
Muti	Italia	23.03.1994	A 281-C (1994)	424
Müller mfl.	Sveits	24.05.1988	A 133 (1988)	176, 328
Mursic	Kroatia	20.10.2016		209
N	Storbritannia	27.05.2008		222
Nachova	Bulgaria	06.07.2005		82, 187
Nada	Sveits	12.09.2012		72
Nait-Limen	Sveits	15.03.2018		435
Namat Aliyev	Aserbajdsjan	08.04.2010		348
Nasri	Frankrike	13.07.1995	A 320-B (1995)	262
National Union of Rail	Storbritannia	08.04.2014		341
Navalnyy	Russland	23.02.2016		337, 338
Nazarenko	Ukraina	29.04.2003		148,
N.D.	Slovenia	15.1.2015		206
N.D. og N.T.	Spania	13.02.2020		216

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Neij og Sunde	Sverige	19.02.2103		327
Nelson (dec.)	Storbritannia	01.04.2008		86
Neshkov mfl.	Bulgaria	27.01.2015		108
Neulinger og Shuruk	Sveits	06.07.2010		258
Neves e Silva	Portugal	27.04.1989	A 153-A (1989)	425
Nevmerzhitsky	Ukraina	05.04.2005		211, 211
Niedbala	Polen	04.07.2000		155, 412
Nielsen	Danmark	28.11.1988	A 144 (1989)	389
Niemietz	Tyskland	16.12.1992	A 251-B (1993)	226, 265
Nikolov	Bulgaria	30.01.2003		392
Nikolova	Bulgaria	25.03.1999	RJD 1999-II s. 203	412
Nilsen og Johnsen	Norge	25.11.1999	RJD 1999-VIII s. 57	307, 312, 316
N.K.M.	Ungarn	14.05.2013		368, 377
Nolan	Russland	12.02.2009		275, 283
Nordisk Film og TV AS	Danmark	08.12.2005		325
Norris	Irland	26.10.1988	A 142 (1989)	233
Norwegian Confederation of Trade Unions	Norge	10.03.2021		341
Novotka	Slovakia	04.11.2003		386
Novruk mfl.	Russland	15.03.2016		93
Nowicka	Polen	03.12.2002		242
Nunez	Norge	28.06.2011		259
Oberschlick	Østerrike	23.05.1991	A 204 (1991)	309
Oberschlick (nr. 2)	Østerrike	01.07.1997	RJD 1997 s. 1266	309
Observer og Guardian	Storbritannia	26.11.1991	A 216 (1992)	168, 328
Odièvre	Frankrike	13.02.2003		239
O'Donoghue mfl.	Storbritannia	14.12.2010		242
Ogur	Tyrkia	20.05.1999	RJD 1999-III s. 519	186
O og H	Storbritannia	08.07.1987	A 120 (1987)	425
O'Keeffe	Irland	28.01.2014		71, 206
Olafsson	Island	27.04.2010		345
Ollinger	Østerrike	29.06.2006		338
Olsson	Sverige	24.03.1988	A 130 (1988)	170, 251, 254
Omdahl	Norge	22.04.2021		451, 452
Open Door og Dublin Well Woman	Irland	29.10.1992	A 246-A (1993)	231, 329, 331
Opuz	Tyrkia	09.06.2009		69, 195
Orhan	Tyrkia	18.06.2002		208
Osman	Storbritannia	28.10.1998	RJD 1998 s. 3124	69, 195, 433
Osmanovic	Kroatia	06.10.2012		410
Ostendorf	Tyskland	07.03.2013		401
Othman	Storbritannia	17.01.2012		408
Ottan	Frankrike	19.05.2018		330
Otto-Preminger-Institut	Østerrike	20.09.1994	A 295-A (1995)	283, 319
Pafitis mfl.	Hellas	26.02.1998	RJD 1998 s. 436	71
Paksas	Litauen	06.01.2011		348
Palau-Martinez	Frankrike	16.12.2003		90
Palomo Sanchez mfl.	Spania	12.09.2011		299
Paposhvili	Belgia	13.12.2016		222
Paradiso og Campanelli	Italia	24.01.2017		232, 246
Parrillo	Italia	27.08.2015		232, 354
Party for a Democratic Society	Tyrkia	12.01.2016		343
Pastörs	Tyskland	03.10.2019		321

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Paulik	Slovakia	10.10.2006		247
Paul og Audrey Edwards	Storbritannia	14.03.2002	RJD 2002-II	101, 193
Paunovi? and Milivojevi?	Serbia	24.05.2016		348
Peck	Storbritannia	28.01.2003	(2003) 36 EHRR 41 s. 719	241
Pedersen	Norge	10.03.2020		254
Pedersen og Baadsgaard	Danmark	19.06.2003		307, 317
Pellegrin	Frankrike	08.12.1999	RJD 1999-VIII s. 207	424
Pentikainen	Finland	20.10.2015		331
Perez	Frankrike	12.02.2004		422
Pérez de Rada Cavanilles	Spania	28.10.1998	RJD 1998 s. 3242	432
Perdigao	Portugal	16.11.2010		363, 368
Perincek	Sveits	15.10.2015		321
Perkins og R	Storbritannia	22.10.2002		233
Perks mfl.	Storbritannia	12.10.1999		397, 400
Perna	Italia	06.05.2003		310, 316
Perry	Storbritannia	17.07.2003		241
Peruzzi	Italia	30.06.2015		330
Petropavlovskis	Latvia	13.01.2015		101
Petrova	Latvia	24.06.2014		245
Petrovic	Østerrike	27.03.1998	RJD 1998 s. 579	91
Petschulies	Tyskland	02.06.2016		405
Pfeifer	Østerrike	15.11.2007		305, 316
P G og J H	Storbritannia	25.09.2001	RJD 2001-IX s. 195	102, 136, 240
Philis	Hellas	27.08.1991	A 209 (1991)	433
Phinikaridou	Kypros	20.12.2007		239
Piechowicz	Polen	17.04.2012		243,
Piermont	Frankrike	27.04.1995	A 314 (1995)	329
Pierre-Bloch	Frankrike	21.10.1997	RJD 1997 s. 2206	426
Pine Valley	Irland	29.11.1991	A 222 (1992)	378
Pini	Romania	22.06.2004		247
Pitsayeva mfl.	Russland	09.01.2014		187
Pla og Puncernau	Andorra	13.07.2007		84
Ploski	Polen	12.11.2002		243
P.M.	Storbritannia	19.07.2005		87
Podbielski	Polen	26.07.2005		430
Poltoratskiy	Ukraina	29.04.2003	RJD 2003-V	209
Popescu	Romania	25.11.2003		364, 432
Potomska og Potomski	Polen	29.03.2011		373
Powell og Rayner	Storbritannia	21.02.1990	A 172 (1990)	100
Prager og Oberschlick	Østerrike	26.04.1995	A 313 (1995)	310
Pressos Compania Naviera S.A.	Belgia	03.07.1997	RJD 1997-V	380
Pretty	Storbritannia	29.04.2002	RJD 2002-III / (2002) 35 EHRR 1 s. 1	44, 196, 205, 236
Pudas	Sverige	27.10.1987	A 125-A (1988)	425
Py	Frankrike	11.01.2005	RJD 2005-1	347
Quinn	Frankrike	22.05.1995	A 311 (1995)	407
Radaj	Polen	28.11.2002		155
Radio France	Frankrike	30.03.2004		227, 305
Radobuljac	Kroatia	28.06.2016		330
Radomilja mfl.	Kroatia	20.03.2018		128
Rakevich	Russland	20.10.2003		410
Ramadan	Malta	21.06.2016		227

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Ramishvili og Kokhraidze	Georgia	27.01.2009		208
Ramos Nunes de Carvalho	Portugal	06.11.2018		436, 448
Ramsahai mfl.	Nederland	15.05.2007		192
Raninen	Finland	16.12.1997		208
Rantsev	Kypros og Russland	07.01.2010		67, 389
Rasmussen	Danmark	28.11.1984	A 87 (1985)	91
R.B.	Ungarn	12.04.2016		227, 266
Reczkowicz	Polen	22.07.2021		436
Redfearn	Storbritannia	06.11.2012		343
Rees	Storbritannia	17.10.1986	A 106 (1987)	138, 234, 242
Refah Partisi	Tyrkia	13.02.2003	(2003) 37 EHRR 1 s. 1	271, 343
Regner	Tsjekkia	19.09.2017		424
Reinprecht	Østerrike	15.11.2005		426
Reynolds	Storbritannia	13.03.2012		194
Ribcheva mfl.	Bulgaria	30.03.2021		195
Riera Blume mfl.	Spania	14.10.1999	RJD 1999-VII s. 1	390
Ringelsen	Østerrike	16.07.1971	A 13 (1971)	424, 425
Robins	Storbritannia	23.09.1997	RJD 1997 s. 1801	427
Roche	Storbritannia	19.10.2005		239, 422
Rohlana	Tsjekkia	27.01.15		142
RojTV/AS	Danmark	16.04.2018		321
Romeo Castano	Belgia	09.07.2019		58
Rommelfanger	Tyskland	06.09.1989		281
Rooman	Belgia	31.01.2019		204, 403
Rotaru	Romania	04.05.2000	RJD 2000-V s. 109	227, 305
R.P.	Storbritannia	09.10.2012		255
R.R.	Polen	26.05.2011		231
Ryabykh	Russland	24.07.2003		446
Sabalic	Kroatia	14.01.2021		68
Sabanchiyeva mfl.	Russland	06.06.2013		245
Sabeh El Leil	Frankrike	29.06.2011		424, 435
Sadak mfl. (Nr. 2)	Tyrkia	11.06.2002		348
Saghinadze	Georgia	27.05.2010		356
Sahin Alpaz	Tyrkia	20.03.2018		461
Sakik	Tyrkia	26.11.1997		457
Salah Seekh	Nederland	11.01.2007		221
Salduz	Tyrkia	27.11.2008		39
Salesi	Italia	26.02.1993	A 257-E (1993)	427
Salgueiro da Silva Mouta	Portugal	21.12.1999	RJD 1999-IX s. 309	92, 250
Sallinen	Finland	27.09.2005		265
Salman	Tyrkia	27.06.2000		193
Salov	Ukraina	06.09.2005		438
Sanchez	Frankrike	02.09.2021		289
Sanchez-Reisse	Sveits	21.10.1986	A 107 (1987)	411, 413
Sanoma Uitgevers	Nederland	31.03.2009		326
Santoro	Italia	01.07.2004		347
Saoud	Frankrike	09.10.2007		63
Saramati (dec.)	Frankrike, Tyskland og Norge	31.05.2007		72
Sargsyan	Azerbajan	16.06.2015		57, 353

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
S.A.S.	Frankrike	01.07.2014		81, 135, 168, 177, 229, 284, 280
Saso Gorgiev	Makedonia	19.04.2012		65, 183
Savran	Danmark	01.10.2019		223
Schalk og Kopf	Østerrike	24.06.2010		92, 242, 246
Schmidt, Karlheinz	Tyskland	18.07.1994	A 291-B (1994)	90, 368
Schmidt og Dahlström	Sverige	06.02.1976	A 21 (1976)	70, 341
Schuler-Zraggen	Sveits	24.06.1993	A 263 (1993)	427
Schwabe	Østerrike	28.08.1992	A 242-B (1993)	310
Schwabe og M.G.	Tyskland	01.12.2011		337,
Schöpfer	Sveits	20.05.1998	RJD 1998 s. 1042	331
Schöps	Tyskland	13.02.2001	RJD 2001-I s. 391	412
Scollo	Italia	28.09.1995	A 315-C (1996)	380, 427
Scoppola	Italia	17.09.2009		45, 145
Scoppola (Nr. 3)	Italia	22.05.2012		38, 347
Scuderi	Italia	24.08.1993	A 265-A (1994)	424
Sejdic og Finci	Bosnia og Herzegovina	22.12.2009		346
Selcuk og Asker	Tyrkia	24.04.1998	RJD 1998 s. 891	264
Selmouni	Frankrike	28.07.1999	RJD 1999-V s.149	203, 207
Sen	Nederland	21.12.2001		263
Sendikasi	Tyrkia	25.09.2012		289
Serif	Hellas	14.12.1999	RJD 1999-IX s. 73	283
Serife Yigit	Tyrkia	02.11.2010		87
S.H. mfl.	Østerrike	03.11.2011		232
Shamayev	Russland	12.04.2005		218
Shamsa	Polen	27.11.2003		406
Shaw	Ungarn	26.07.2011		258, 258
Shofman	Russland	24.11.2005		246
Sia Akka	Latvia	12.07.2016		356
Sibson	Storbritannia	20.04.1993	A 258-A 1994	345
Sidiropoulos				342
Sidiropoulos mfl.	Hellas	10.07.1998	RJD 1998 s. 1594	343
Sigurdur A. Sigurjonsson	Island	30.06.1993	A 264 (1993)	344, 345
Siliadin	Frankrike	26.07.2005		67
Silva Pontes	Portugal	23.03.1994	A 286-A (1994)	451
Silvenko	Latvia	09.10.2003		410
Silver mfl.	Storbritannia	25.03.1983	A 61 (1983)	100, 102, 105, 147
Silvester's Horeca Service	Belgia	04.03.2004		448
Singh	Storbritannia	21.02.1996	A 280 (1994)	412
Sitaropoulos og Giakoumopoulos	Hellas	15.03.2012		44, 347
S.K.	Russland	14.02.2017		108
Skomorokhov	Ukraina	26.09.2019		203
Slawomir Musial	Polen	20.01.2009		203
S og Marper	Storbritannia	04.12.2008		240
Sneersone og Kampanella	Italia	12.07.2011		258
Soering	Storbritannia	07.07.1989	A 161 (1989)	102, 103, 190, 219
Solodyuk	Russland	12.07.2005		366
Sommerfeld	Tyskland	11.10.2001		433
Soumare	Frankrike	24.08.1998	RJD 1998 s. 2201	411
Spadea og Scalabrino	Italia	28.09.1995	A 315-B (1996)	380

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Sporrong og Lönnroth	Sverige	23.09.1982	A 52 (1982)	363, 371, 425
Stafford	Storbritannia	28.05.2002	RJD 2002-IV / (2002) 35 EHRR 32 s. 1121	42, 45, 94, 213, 399, 415
Stambuk	Tyskland	17.10.2002		289
Stanev	Bulgaria	17.01.2012		106, 390
Stankov	Bulgaria	02.10.2001	RJD 2001-IX	336
Stec	Storbritannia	12.04.2006		355
Steel mfl.	Storbritannia	23.09.1998	RJD 1998 s. 2719	400
Steel og Morris	Storbritannia	15.02.2005	RJD 2005-II	294, 310, 429
Stjerna	Finland	25.11.1994	A 299-B (1994)	249
Stojanovic	Kroatia	09.09.2013		316
Stoll	Sveirs	10.12.2007		328
Storck	Tyskland	16.06.2005		388
Strain	Romania	21.07.2005		365
Strand Lobben mfl.	Norge	30.11.2017		247, 251, 251, 253, 255
Streletz, Kessler og Krenz	Tyskland	22.03.2001	RJD 2001-II s. 409	153, 153, 157, 185
Stretch	Storbritannia	24.06.2003		354
Stubbings	Storbritannia	22.10.1996	RJD 1996-IV	432
Stübing	Tyskland	12.04.2012		176, 233
Stummer	Østerrike	07.07.2011		95, 354
Sukran Aydin mfl.	Tyrkia	22.01.2013		289
Sunday Times	Storbritannia	26.04.1979	A 30 (1979)	148, 172, 176, 330
Sürek	Tyrkia	08.07.1999		321
Sutter	Sveits	22.02.1984		43
S., V. og A.	Danmark	22.10.2019		401
S.W.	Storbritannia	22.11.1995	A 335-B (1996)	154, 159
Swedish Engine Drivers' Union	Sverige	06.02.1976	A 20 (1976)	340
Sylvester	Østerrike	24.04.2003	(2003) 37 EHRR 17 s. 417	257
Szücs	Østerrike	24.11.1997	RJD 1997 s. 2468	422
Szurovecz	Ungarn	08.10.2019		331
Söderman	Sverige	12.11.2013		66
Sørensen og Rasmussen	Danmark	11.01.2006		344, 345
Saadi	Storbritannia	29.01.2008		38, 39, 218, 401, 407, 409
T og V	Storbritannia	16.12.1999		396
Tahirov	Aserbajdsjan	11.06.2015		347
Tammer	Estland	06.02.2001	RJD 2001-I s. 263	309
Tanase	Moldova	27.04.2010		346
Tanase	Romania	26.05.2009		205
Tanrikulu	Tyrkia	08.07.1999	RJD 1999-IV s. 457	63, 191
Tarakhel	Sveits	04.11.2014		218
Tarsasag a	Ungarn	14.04.2009		333
Tchokontio Happi	Frankrike	09.04.2015		446
Tekin	Tyrkia	09.06.1998	RJD 1998 s. 1504	223
Tepe	Tyrkia	09.05.2003		191, 192
The Communist Party of Russia	Russland	19.06.2012		348
The former king of Gre- ece mfl.	Hellas	23.11.2000	RJD 2000-XII s. 119	364
The Socialist Party mfl.	Tyrkia	25.05.1998	RJD 1988 s. 1233	343
Thlimmenos	Hellas	06.04.2000	RJD 2000-IV s. 263	80, 94
Thorgeir Thorgeirson	Island	25.06.1992	A 239 (1992)	311

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Thynne, Wilson og Gunnell	Storbritannia	25.10.1990	A 190-A (1991)	415
Tim Henrik Bruun Hansen	Danmark	09.07.2019		399
Timishev	Russland	13.12.2005		89
Tolstoy Miloslavsky	Storbritannia	13.07.1995	A 316-B (1996)	315, 430
Tomasi	Frankrike	27.08.1992	A 241-A (1993)	223, 423
Trabelsi	Belgia	04.09.2014		214, 219
Trade Union of the Police in Slovak Republic	Slovakia	25.09.2012		342
Tre Traktörer AB	Sverige	07.07.1989	A 159 (1989)	373, 378
Tsirlis og Kouloumpas	Hellas	29.04.1997		397
Tsvetkova mfl.	Russland	10.04.2018		416
Tüm Haber Sen	Tyrkia	21.02.2006		342
Turgut	Tyrkia	26.03.2013		358
Tusalp	Tyrkia	21.05.2012		288
TV-Vest og Rogaland Pensjonistparti	Norge	11.12.2008		291, 292
Tyrer	Storbritannia	25.04.1978	A 26 (1978)	39, 215
Tønsbergs Blad og Haukom	Norge	01.03.2007		307, 311
United Macedonian Organisation Ilinden	Bulgaria	20.10.2005		336
Urechean og Pavlicenco	Moldova	02.12.2014		434
Uzun	Tyskland	02.09.2010		136
Valdis Fjölfnisdottir	Island	18.05.2021		233
Valenzuela Contreras	Spania	30.07.1998	RJD 1998 s. 1909	156
Vallianatos mfl.	Hellas	07.11.2013		242
Valsamis	Hellas	18.12.1996	RJD 1996 s. 2312	282
Van der Heijden	Nederland	03.04.2012		246
Van der Leer	Nederland	21.02.1990	A 170-A (1990)	39, 134, 384, 426
Van der Mussele	Belgia	23.11.1983	A 70 (1983)	71
Van der Ven	Nederland	04.02.2003		243
Van Droogenbroeck	Belgia	24.06.1982	A 50 (1982)	398
Van Kück	Tyskland	12.06.2003		235
Van Marle mfl.	Nederland	26.06.1986	A 101 (1986)	354, 378, 422
Varbanov	Bulgaria	05.10.2000	RJD 2000-X	403, 410
Varnava mfl.	Tyrkia	18.09.2009		208
Vasileva	Danmark	25.09.2003		396, 400
Vedjeland	Sverige	09.02.2012		319
Velosa Barreto	Portugal	21.11.1995	A 334 (1996)	266
Venditelli	Italia	18.07.1994	A 293-A (1995)	373
Verdens Gang og Aase	Norge	16.10.2001		307, 313, 316
Vereinigung Demokratischer Soldaten Österreichs og Gubi	Østerrike	19.12.1994	A 302 (1995)	83, 329
Vereinigung Weekblad Bluf	Nederland	09.02.1995	A 306-A (1995)	328
Veslinski	Makedonia	24.02.2005		355
VGT Verein gegen Tierfabriken	Sveits	28.06.2001	RJD 2001-VI s. 243	291
V.K.	Kroatia	27.11.2012		244
Vilnes mfl.	Norge	05.12.2013		64, 173, 183, 239

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Vilvarajah mfl.	Storbritannia	30.10.1991	A 215 (1992)	102, 220
Vinter mfl.	Storbritannia	09.07.2013		94, 213
Vistins og Perepjolkins	Latvia	25.10.2012		365
Vittorio og Luigi Mancini	Italia	02.08.2001	RJD 2001-IX s. 109	385
V.M.	Storbritannia	25.05.2019		392
Vo	Frankrike	08.07.2004	RJD 2004-VIII	199, 231
Vogt	Tyskland	26.09.1995	A 323 (1996)	299
Vona	Ungarn	09.07.2013		340
Von Hannover	Tyskland	24.06.2004		241, 304
Von Hannover (no 2)	Tyskland	07.02.2012		241, 304, 314, 316
Voskuil	Nederland	22.11.2007		326, 326
Vrzic	Kroatia	12.06.2016		264
Wainwright	Storbritannia	26.09.2006		228
Walston (No. 1)	Norge	03.06.2003		444
Wassink	Nederland	27.09.1990	A 185-A (1991)	134, 392
W, B og R	Storbritannia	08.07.1987	A 121 (1987)	425
Weber og Saravia	Tyskland		ECHR 2006-XI	136
Weeks	Storbritannia	02.03.1987	A 114 (1987)	398, 414, 415
Welch	Storbritannia	09.02.1995	A 307-A (1995)	142
Wemhoff	Tyskland	27.06.1968	A 7 (1968)	38, 42, 396
Wenner	Tyskland	01.09.2016		211
Willcox og Hurford	Storbritannia	18.01.2013		398
Wilson, NUJ mfl.	Storbritannia	02.07.2002	RJD 2002-V	344, 415
Wingrove	Storbritannia	25.11.1996	RJD 1996 s. 1937	319
Winterstein mfl.	Frankrike	17.20.2013		266
Winterwerp	Nederland	24.10.1979	A 33 (1980)	394, 403, 412, 415, 433
Witold Litwa	Polen	04.04.2000	RJD 2000-III s. 289	386, 395, 405
Worm	Østerrike	29.08.1997	RJD 1997 s. 1534	317
Woukam Moudefo	Frankrike	11.10.1988	A 141-B (1989)	412
Wynne	Storbritannia	18.07.1994	A 294-A (1995)	415
Wynne no. 2	Storbritannia	16.10.2003		415
X	Frankrike	31.03.1992	A 234-C (1992)	425, 451
X	Latvia	26.11.2013		258
X	Storbritannia	05.11.1981	A 46 (1981)	414
X	Østerrike	19.02.2013		40, 92, 173
X og Y	Nederland	26.03.1985	A 91 (1985)	66, 230, 269
X, Y og Z	Storbritannia	22.04.1997	RJD 1997 s. 619	234
Xero Flor	Polen	07.05.2021		436
Y	Slovenia	28.05.2015		227
Yakovlev	Russland	15.03.2005		444
Yaroslav Belousov	Russland	04.10.2016		208
Yefimenko	Russland	12.02.2013		397
Y.F.	Tyrkia	22.07.2003		230
Yildirim	Tyrkia	18.12.2012		296
Yildiz	Østerrike	31.10.2002	(2003) 36 EHRR 32 s. 553	261
Young, James og Webster	Storbritannia	13.08.1981	A 44 (1981)	344
Yousef	Nederland	05.11.2002	RJD 2002-VIII	247
Yumak og Sadak	Tyrkia	08.07.2008		347

<i>Sak</i>	<i>Stat</i>	<i>Dato</i>	<i>Publisert</i>	<i>Side</i>
Z	Finland	25.02.1997	RJD 1997 s. 323	240
Z.A. mfl.	Russland	21.11.2019		406, 407
Zaiet	Romania	24.03.2015		134
Z mfl.	Storbritannia	10.05.2001		101, 206, 422
Zana	Tyrkia	25.11.1997	RJD 1997 s. 2533	327
Zappia	Italia	26.09.1996	RJD 1996 s. 1403	427
Zarb Adami	Malta	20.06.2006		368
Zawadka	Polen	23.06.2005		251
Z.B.	Frankrike	02.09.2021		321
Zdanoka	Latvia	16.03.2006		346
Z.H og R.H.	Sveits	08.12.2015		242
Zhdanov mfl.	Russland	16.07.2019		342
Z og T (dec.)	Storbritannia	28.02.2006		275
Zorica Jovanovic	Serbia	26.03.2013		245
Zornic	Bosnia og Herzegovina	15.07.2014		346
Zubac	Kroatia	11.10.2016		431
Zubani	Italia	07.08.1996	RJD 1996 s. 1067	365
Öcalan	Tyrkia	12.03.2003	(2003) 37 EHRR 10 s. 238	53, 208
Öcalan (nr. 2)	Tyrkia	18.03.2014		214
Öneryildiz	Tyrkia	18.06.2002		196, 353, 356
Özgür Gündem	Tyrkia	16.03.2000	RJD 2000-III s. 1	68, 293
Öztürk	Tyskland	21.02.1984	A 73 (1984)	38

*Forkortelser ved henvisning til avgjørelser og rapporter fra
Den europeiske menneskerettighetskommissjon*

- Coll. of Dec. = Collection of Decisions of the European Commission of Human Rights (1960–1974)
- DR = Decisions and Reports of the European Commission of Human Rights (1975–1998)
- Yearbook = Yearbook of the European Convention on Human Rights (1958–)

Høyesterett

- Rt. 1847 s. 615 s. 160
 Rt. 1856 s. 275 s. 160
 Rt. 1871 s. 221 s. 225
 Rt. 1896 s. 530 s. 249
 Rt. 1917 s. 31 s. 157
 Rt. 1918 s. 403 s. 360, 370
 Rt. 1929 s. 330 s. 160
 Rt. 1929 s. 1011 s. 362
 Rt. 1945 s. 13 s. 454
 Rt. 1945 s. 109 s. 145
 Rt. 1946 s. 198 s. 28, 138
 Rt. 1948 s. 130 s. 143
 Rt. 1949 s. 772 s. 362
 Rt. 1950 s. 831 s. 362
 Rt. 1951 s. 87 s. 362
 Rt. 1952 s. 989 s. 159
 Rt. 1952 s. 1089 s. 123
 Rt. 1952 s. 1217 s. 138
 Rt. 1953 s. 1386 s. 146, 147
 Rt. 1954 s. 96 s. 133
 Rt. 1954 s. 478 s. 77, 86
 Rt. 1955 s. 571 s. 362
 Rt. 1955 s. 937 s. 367
 Rt. 1955 s. 1243 s. 150
 Rt. 1957 s. 715 s. 301
 Rt. 1960 s. 568 s. 362
 Rt. 1961 s. 1350 s. 77, 86
 Rt. 1962 s. 369 s. 381
 Rt. 1962 s. 1081 s. 157
 Rt. 1964 s. 1418 s. 143
 Rt. 1966 s. 476 s. 77, 86
 Rt. 1969 s. 787 s. 362
 Rt. 1969 s. 1220 s. 363
 Rt. 1970 s. 67 s. 41, 125, 370, 372
 Rt. 1973 s. 433 s. 158
 Rt. 1974 s. 688 s. 275
 Rt. 1975 s. 931 s. 133
 Rt. 1976 s. 1 s. 361, 113, 120, 123,
 359
 Rt. 1977 s. 24 s. 360
 Rt. 1977 s. 114 s. 322
 Rt. 1977 s. 544 s. 361
 Rt. 1977 s. 799 s. 445
 Rt. 1977 s. 1035 s. 239, 332
 Rt. 1978 s. 1072 s. 322
 Rt. 1978 s. 1170 s. 361
 Rt. 1979 s. 572 s. 357
 Rt. 1979 s. 1492 s. 328
 Rt. 1980 s. 94 s. 370
 Rt. 1982 s. 808 s. 159
 Rt. 1983 s. 1004 s. 78, 182
 Rt. 1984 s. 1076 s. 136
 Rt. 1984 s. 1359 s. 284
 Rt. 1986 s. 823 s. 159
 Rt. 1987 s. 80 s. 45
 Rt. 1988 s. 276 s. 381
 Rt. 1988 s. 295 s. 381
 Rt. 1990 s. 257 s. 309
 Rt. 1990 s. 284 s. 381
 Rt. 1991 s. 616 s. 445
 Rt. 1992 s. 182 s. 120
 Rt. 1993 s. 321 s. 370, 371
 Rt. 1993 s. 409 s. 360
 Rt. 1993 s. 537 s. 312
 Rt. 1993 s. 1399 s. 45
 Rt. 1994 s. 348 s. 313
 Rt. 1994 s. 610 s. 118
 Rt. 1994 s. 1244 s. 127
 Rt. 1994 s. 1610 s. 160
 Rt. 1995 s. 72 s. 264
 Rt. 1995 s. 506 s. 439
 Rt. 1995 s. 530 s. 133
 Rt. 1995 s. 1427 s. 137
 Rt. 1996 s. 261 s. 441
 Rt. 1996 s. 521 s. 360
 Rt. 1996 s. 547 s. 360
 Rt. 1996 s. 551 s. 264
 Rt. 1996 s. 1415 s. 113, 123, 375
 Rt. 1996 s. 1440 s. 113, 123, 375
 Rt. 1997 s. 1821 s. 322
 Rt. 1997 s. 112 s. 104
 Rt. 1997 s. 580 s. 122, 341
 Rt. 1997 s. 1341 s. 156

- Rt. 1997 s. 1821 s. 78, 113, 123,
151, 182, 210, 339
- Rt. 1998 s. 1795 s. 264
- Rt. 1999 s. 961 s. 430
- Rt. 1999 s. 1192 s. 139
- Rt. 1999 s. 1762 s. 296
- Rt. 1999 s. 1939 s. 275
- Rt. 2000 s. 591 s. 264
- Rt. 2000 s. 646 s. 197
- Rt. 2000 s. 996 s. 118, 123, 450
- Rt. 2001 s. 14 s. 253
- Rt. 2001 s. 995 s. 427
- Rt. 2001 s. 1006 s. 282
- Rt. 2002 s. 489 s. 325
- Rt. 2002 s. 1069 s. 159
- Rt. 2002 s. 1298 s. 124
- Rt. 2002 s. 1618 s. 124, 301, 322
- Rt. 2002 s. 1638 s. 433
- Rt. 2003 s. 301 s. 127
- Rt. 2003 s. 359 s. 41
- Rt. 2003 s. 1787 s. 143
- Rt. 2004 s. 306 s. 143
- Rt. 2004 s. 357 s. 146
- Rt. 2004 s. 477 s. 256, 437
- Rt. 2004 s. 1092 s. 371
- Rt. 2004 s. 1723 s. 225, 265
- Rt. 2004 s. 1737 s. 291
- Rt. 2004 s. 1985 s. 41, 371
- Rt. 2005 s. 117 s. 448
- Rt. 2005 s. 469 s. 371
- Rt. 2005 s. 518 s. 268
- Rt. 2005 s. 833 s. 118, 123
- Rt. 2005 s. 1628 s. 150, 151, 152
- Rt. 2006 s. 293 s. 124
- Rt. 2006 s. 1665 s. 355
- Rt. 2007 s. 404 s. 138, 296
- Rt. 2007 s. 1281 s. 120, 381
- Rt. 2007 s. 1308 s. 113, 120, 356,
360
- Rt. 2007 s. 1807 s. 323
- Rt. 2008 s. 257 s. 444
- Rt. 2008 s. 270 s. 444
- Rt. 2008 s. 478 s. 431
- Rt. 2008 s. 1409 s. 448
- Rt. 2008 s. 1582 s. 159
- Rt. 2008 s. 1747 s. 355
- Rt. 2009 s. 225 s. 441
- Rt. 2009 s. 477 s. 128
- Rt. 2009 s. 633 s. 443
- Rt. 2009 s. 780 s. 159
- Rt. 2009 s. 839 s. 289
- Rt. 2009 s. 1412 s. 147
- Rt. 2010 s. 143 s. 113, 121, 123,
375, 376
- Rt. 2010 s. 481 s. 160
- Rt. 2010 s. 612 s. 161
- Rt. 2010 s. 845 s. 288
- Rt. 2010 s. 1056 s. 360
- Rt. 2010 s. 1121 s. 41
- Rt. 2010 s. 1217 s. 160
- Rt. 2010 s. 1381 s. 325
- Rt. 2010 s. 1430 s. 259, 264
- Rt. 2010 s. 1445 s. 113, 121, 123,
139, 142, 162, 420
- Rt. 2011 s. 347 s. 143, 144
- Rt. 2011 s. 540 s. 128
- Rt. 2011 s. 800 s. 60
- Rt. 2011 s. 948 s. 259, 264
- Rt. 2011 s. 1043 s. 403
- Rt. 2011 s. 1266 s. 327
- Rt. 2011 s. 1481 s. 220
- Rt. 2012 s. 519 s. 164
- Rt. 2012 s. 606 s. 450
- Rt. 2012 s. 622 s. 150
- Rt. 2012 s. 1211 s. 158
- Rt. 2012 s. 1556 s. 448
- Rt. 2012 s. 1985 s. 260, 264
- Rt. 2013 s. 65 s. 443
- Rt. 2013 s. 374 s. 332
- Rt. 2013 s. 580 s. 69
- Rt. 2013 s. 588 s. 206
- Rt. 2013 s. 1345 s. 355, 376, 377,
379
- Rt. 2013 s. 1501 s. 441
- Rt. 2014 s. 152 s. 313
- Rt. 2014 s. 238 s. 149, 160, 162

Rt. 2014 s. 620	s. 38, 45, 124, 447	HR-2017-776-A	s. 446
Rt. 2014 s. 1045	s. 49, 50, 420, 443	HR-2017-1903-U	s. 443
Rt. 2014 s. 1105	s. 47, 133, 150,	HR-2017-2015-A	s. 250
	156, 162, 165, 167, 169, 225	HR-2017-2387-U	s. 100
Rt. 2014 s. 1170	s. 308	HR-2017-2415-A	s. 66
Rt. 2014 s. 1292	s. 50	HR-2018-451-A	s. 441
Rt. 2015 s. 81	s. 50, 225	HR-2018-456-P	s. 116
Rt. 2015 s. 93	s. 93, 98, 114, 117,	HR-2018-491-A	s. 452
	127, 128, 165, 225, 241, 260,	HR-2018-872-A	s. 86
	264, 419	HR-2018-1258	s. 377
Rt. 2015 s. 155	s. 165, 225, 261	HR-2018-1258-A	s. 377
Rt. 2015 s. 421	s. 47, 118	HR-2018-1781-A	s. 149
Rt. 2015 s. 506	s. 47, 436, 444	HR-2018-1907-A	s. 162
Rt. 2015 s. 705	s. 100	HR-2018-1909-A	s. 127
Rt. 2015 s. 1165	s. 452	HR-2019-676-A	s. 149
Rt. 2015 s. 1286	s. 325	HR-2019-900-A	s. 149
Rt. 2015 s. 1388	s. 222	HR-2019-1715-A	s. 149, 151
Rt. 2015 s. 1467	s. 241	HR-2019-2000-U	s. 443
HR-1866-1	s. 112	HR-2020-182-U	s. 104
HR-2015-787-A	s. 430	HR-2020-184-A	s. 324
HR-2015-843-S	s. 381	HR-2020-185-A	s. 324
HR-2016-106-A	s. 441	HR-2020-274-P	s. 127
HR-2016-217-A	s. 445	HR-2020-661-S	s. 251, 253
HR-2016-225-S	s. 452	HR-2020-662-S	s. 254
HR-2016-304-S	s. 47, 118, 360	HR-2020-1471-U	s. 403
HR-2016-867-A	s. 432	HR-2020-1792-A	s. 448
HR-2016-956-S	s. 441	HR-2020-1967-A	s. 162
HR-2016-1051-A	s. 223	HR 2020-2133-A	s. 324
HR-2016-1286-A	s. 210	HR-2020-2472-P	s. 23, 65, 123,
HR-2016-1458-A	s. 158, 162		196, 266, 113
HR-2016-1833-A	s. 158, 230	HR-2021-417-P	s. 113, 127, 423
HR-2016-1982-A	s. 137, 448	HR-2021-475-A	s. 254
HR-2016-2178-U	s. 128	HR-2021-640-A	s. 402, 405, 414
HR-2016-2195-S	s. 118	HR-2021-966-A	s. 445
HR-2016-2228-A	s. 150	HR-2021-996-A	s. 268
HR-2016-2311-P	s. 441	HR-2021-1155-A	s. 106
HR-2016-2385-U	s. 444	HR-2021-1263-A	s. 194, 405
HR-2016-2554-P	s. 47, 49, 114,	HR-2021-1435-A	s. 245, 263
	116, 167, 340, 341, 419	HR-2021-1448-S	s. 419
HR-2017-333-A	s. 360	HR-2021-1584-U	s. 396
HR-2017-337-A	s. 441		

Denne boken, *Rettsstat og menneskerettigheter 1*, behandler grunnleggende krav og begrensninger i forholdet mellom myndighetene og den enkelte. Etter reform i 2014 oppstiller Grunnloven nå en moderne menneskerettighetskatalog. Grunnlovsreformen og utformingen av rettighetene hentet i stor grad inspirasjon fra Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK). Rettighetene etter Grunnloven og de etter EMK som fra før er gjort til norsk lov, gjelder nå side om side. Samtidig som grunnlovsfestingen av oppdaterte menneskerettigheter styrker dem nasjonalt, er EMK fortsatt viktig både som faktor ved tolkning av grunnlovsbestemmelsene og som instrument for internasjonal kontroll av staten der den påstås å ha sviktet i sikringen av menneskerettighetene.

Med disse utgangspunktene gir boken en nærmere behandling av sentrale rettigheter, som retten til liv, frihet fra tortur og umenneskelig behandling, frihet fra vilkårlig frihetsberøvelse, beskyttelse av privatlivet, religions-, ytrings-, forsamlings- og organisasjonsfriheten, eiendomsretten og retten til en rettferdig rettergang i sivile saker.

Jørgen Aall ble den første dr.jur. på forholdet mellom internasjonale menneskerettigheter og norsk rett med avhandlingen *Rettergang og menneskerettigheter* (1994). Han er professor i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen.

Boken *Rettsstat og menneskerettigheter 2* går i dybden på statens doble plikt – til *effektiv sikring* av den enkelte mot kriminalitet gjennom en betryggende og *rettferdig straffeforfølgning* av mistenkte.

Bokprosjektet har en meget høy innholdsmessig kvalitet.

Bøkene er skrevet i et enkelt og lett språk og tar opp sammensatte stats- og menneskerettslige spørsmål på en pedagogisk og forståelig måte.

Arne Fliflet, tidl. Stortingets ombudsmann for forvaltningen

FAGBOKFORLAGET

www.fagbokforlaget.no

ISBN 978-82-450-3600-8

9 788245 036008